

DERYBŲ SĖKMĖ PAAIŠKĖS PO KELETO MĖNESIŲ

JAV prezidentas Joe Bidenas po Ženevoje įvykusių derybų su Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu teigė, kad amerikiečiai negali užsimerkti prieš žmogaus teisių pažeidimus, vykdomus Rusijoje ar kokioje nors kitoje valstybėje. Jis taip pat užsiminė apie Aleksejų Navalną, kurį jo kolega iš Rusijos pavadino „kalto dėl savo padėties ir įkalinimo“. J. Bidenas taip pat su Rusijos vadu aptarė ir politinę situaciją Baltarusijoje.

„Aš noriu, kad Vladimiras Putinas suprastų, ką aš noriu pasakyti ir kodėl darau tai, ką darau“, – apie skirtingus požiūrius tarp jo ir Rusijos prezidento kalbėjo J. Bidenas.

„Aš pasakiau prezidentui V. Putinui, kad mano darbotvarkė nėra prieš Rusiją, ar ką nors kitą. Ji skirta Amerikos žmonėms“, – pridūrė J. Bidenas.

J. Bidenas V. Putinui sakė, kad žmogaus teisių klausimai visuomet bus JAV darbotvarkėje. „Tai nėra tik dėl to, kad mes stojame prieš Rusiją dėl žmogaus teisių pažeidimų. Tai yra tai, kas mes esame“, – teigė JAV prezidentas.

Jis taip pat užsiminė apie įkalintą opozicionierių A. Navalną ir politinę padėtį Baltarusijoje.

„Aš V. Putinui dar kartą patikinu, kad jeigu Aleksejus Navalnas mirtų kalėjime, pasekmės Rusijai būtų didelės. (...) Kalba eina apie pasitikėjimą“, – aiškino J. Bidenas.

„Nebuvo taip, kad mes nesutartume dėl Baltarusijos. Tik turime skirtingą supratimą kaip tai pasiekti“, – apie politinę situaciją Baltarusijoje kalbėjo J. Bidenas.

JAV prezidentas pareiškė, kad Rusijos vadovo Vladimiro Putino išsakyta kritika žmogaus teisių padėčiai Jungtinėse Valstijose buvo „absurdiška“.

Turėdamas galvoje V. Putino komentarus apie protestuotojus, kurie šį sausį šturmavo JAV Kapitolijų, J. Bidenas žurnalistams sakė: „Tai absurdiškas palyginimas“.

Jis pabrėžė, kad yra didelis skirtumas, kai „nusikaltėliai prasiveržia per kordoną, patenka į Kapitolijų, nužudo policijos pareigūnų ir yra patraukiami atsakomybėn“, ir kai žmonės išeina į gatves reikalaudami

JAV prezidentas Joe Bidenas (kairėje) Ženevoje su Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu.

AP

laisvų ir sąžiningų rinkimų.

JAV prezidentas prabilo ir apie Rusijos vykdomus kibernetinius nusikaltimus ar įsikišimus į svertimos šalies rinkimus.

„Leiskite pasakyti atvirai: kaip atrodytų JAV, jei šios šalies piliečiai kištųsi į kitos valstybės rinkimus ir visi tai žinotų? Tai silpnintų valstybę, kuri siekia būti viena iš pagrindinių pasaulio galių“, – galbėjo JAV vadovas J. Bidenas.

JAV prezidentas J. Bidenas per savo spaudos konferenciją po susitikimo su Rusijos vadu V. Putinu pranešė, kad perdavė rusų kolegai sąrašą 16 svarbių sektorių, į kuriuos negalima taikyti kibernetinėmis atakomis.

„Kalbėjau apie tai, kad negalima pulti tam tikrų ypatingos svarbos infrastruktūros objektų. Aš perdaviau jam (V. Putinui) sąrašą. Tai yra sąrašas 16 sektorių, kurių nereikėtų pulti ir atakuoti, pradedant energetikos sektoriumi“, – sakė J. Bidenas.

Jis pabrėžė, kad „atsakingos šalys privalo patraukti atsakomybėn kibernetinius banditus ir nusikaltėlius“.

Pasak J. Bideno, buvo sutarta, kad Rusijos ir Amerikos ekspertai susitiks, kad suprastų, ką šis klausimas reiškia, „kas yra neteisėta ir kas pavojinga abiem šalims“.

„Manau, kad paskutinis dalykas, kurio jis nori – tai naujas Šaltasis karas“, – sakė J. Bidenas.

Naujo Šaltojo karo nesitiki

J. Bidenas teigė, kad abejojama naujo Šaltojo karo scenarijumi tarp Rusijos ir JAV.

„Nemanau, kad V. Putinas siekia Šaltojo karo. Tai nėra niekieno interesas, būti naujame Šaltajame kare ir jis tai supranta. Tačiau jis vis dar yra susirūpinęs, kad mes jį nuverstume“, – sakė JAV vadovas.

J. Bidenas taip pat teigė, kad yra gana „optimistiškas santykių su Rusija atžvilgiu“: „Tai bus testas. Tikrai nestoviu čia ir neteigiui, kad viskas stebuklingai pasikeis. Tačiau manau, kad yra gera galimybė pagerinti santykius tarp dviejų šalių, nepamiriant mūsų principų ir vertybių“.

„Aišku, aš tuo nesu pilnai užtikrintas“, – jau baigdamas ir keliaudamas iš spaudos konferencijos žurnalistams sakė JAV vadovas.

JAV prezidentą suglumino V. Putino iškeltas palyginimas apie „Black Lives Matter“ protestus ir Kapitolijaus šturmą JAV ir Rusijos opozicijos vykdomus protestus.

„Ten buvo nužudyti policijos pareigūnai. Tai yra visiškai skirtingi kriterijai ir atvejai“, – aiškino J. Bidenas.

Rusija ir JAV vienodai supranta „raudonas linijas“

Rusijos prezidentas po susitikimo su JAV vadovu pareiškė, kad Maskva ir Vašingtonas vienodai supranta „raudonas linijas“.

pasakyti, kad apskritai mums aišku, apie ką kalba mūsų kolegos ir partneriai amerikiečiai. Jiems aišku, apie ką kalbame mes, kai kalbame apie „raudonas linijas“, – per spaudos konferenciją Ženevoje sakė V. Putinas.

„Turint omenyje, kad sutarėme dirbti tiek kibernetinio saugumo, tiek strateginio stabilumo srityje, manau, kad per šias konsultacijas, taip pat ir bendradarbiaujant Arkties klausimu ir kai kuriose kitose srityse, visa tai turi palaipsniui tapti mūsų diskusijų ir, tikiuosi, susitarimų objektu“, – pridūrė jis.

Vis dėlto V. Putinas nesiėmė prognozuoti, ar santykiai tarp Vašingtono ir Maskvos gerės, ir sakė, kad dvišaliai ryšiai pablogėjo dėl JAV politikos.

„Dabar sunku pasakyti, nes visi veiksmai, susiję su Rusijos ir Amerikos santykių pablogėjimu, buvo inicijuoti ne mūsų, o amerikiečių“, – po viršūnių susitikimo surengtoje spaudos konferencijoje sakė V. Putinas, atsakydamas į klausimą, ar dvišaliai santykiai jau pasiekė dugną, nuo kurio būtų galima atsistumti.

Jis pridūrė, jog amerikiečių „kongresmenai yra išradingi žmonės“.

„Ką jie dar ten prisigalvos, nežinau“, – pažymėjo rusų prezidentas.

Putinas kalbėjo apie „konstruktyvų toną“

Rusijos prezidentas Vla-

dimiras Putinas birželio 16 d. pareiškė, kad per ką tik pasibaigusį jo susitikimą su JAV vadovu Joe Bidenu nebuvo jokio priešiško, jo metu vyravo konstruktyvus tonas.

„Bendras vertinimas – manau, kad nebuvo priešiško. Priešingai. Mūsų susitikimas vyko, žinoma, principingai, daugeliu atvejų mūsų vertinimai skiriasi. Tačiau, mano nuomone, vis dėlto abi pusės parodė norą suprasti viena kitą ir ieškoti būdų, kaip suartinti pozicijas“, – po derybų žurnalistams sakė V. Putinas.

Maskva ir Vašingtonas aptars savo diplomatinį santykių sritis, kur „susikaupė krūva darbo“, po susitikimo su JAV prezidentu pareiškė V. Putinas.

„Sutarėme, kad Rusijos užsienio reikalų ministerija ir JAV Valstybės departamentas pradės konsultacijas dėl sąveikos diplomatinėje srityje visumos. Ten yra apie ką kalbėti – susikaupė krūva darbo“, – sakė V. Putinas per savo spaudos konferenciją, surengtą po abiejų vadovų derybų.

LRT, ELTA

Dėmesio skaitytojams! Pranešame, kad „Dirvos“ priešatostoginė laida yra Nr. 13, išleista birželio 22 d., o poatostoginė laida, Nr. 14, išleis liepos 20 d.

Visiems skaitytojams linkime malonių vasaros atostogų!

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Seimas atleido Arvydą Daugėlą iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų savo poelgiu pažėmus teisėjo vardą. A. Daugėla birželio pradžioje buvo sulaikytas neblaivus vairavęs transporto priemonę. Už tai numatantį Seimo nutarimą (projektą Nr. XIVP-620(2) balsavo 87 Seimo nariai, prieš – 20, susilaikė 20 parlamentarų. Atleisti teisėją iš pareigų pasiūlė Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, gavęs tokį Teisėjų tarybą patarimą. Ikitėsininis tyrimas teisėjo atžvilgiu buvo pradėtas gavus informaciją, kad š.m. birželio 1 d. magistraliniame kelyje Vilnius–Kaunas–Klaipėda Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas A. Daugėla, pažeisdamas kelių eismo taisykles, vairavo automobilį būdamas apsvaigęs nuo alkoholio.

Seimas po slaptos balsavimo nusprendė Konstitucinio Teismo teisėją Danutę Jočienę paskirti į šio teismo pirmininko pareigas. Šią kandidatūrą teikė Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda. Už D. Jočienės kandidatūrą (Seimo nutarimo projektas Nr. XIVP-622(2) balsavo 66 Seimo nariai, prieš – 40, susilaikė 20 parlamentarų. Ji tapo pirmąja moterimi Lietuvos istorijoje, užimsianti šias svarbias pareigas. Vadovaujantis Konstitucija, Seimas skiria Konstitucinio Teismo teisėjus ir šio teismo pirmininką. Konstitucinio Teismo pirmininkas iš šio teismo teisėjų skiriamas Seimo Respublikos Prezidento teikimu.

Lietuvos socialdemokratų darbo partija (LSDDP) išrinko naują pirmininką. Naujuoju „socialdarbiečių“ vedliu tapo parlamentaras Jonas Piskus. Iki šiol partijai vadovavo Gediminas Kirkilas. LSDDP pirmininko J. Piskus pavaduotojais tapo A. Palionis, Algimantas Matulevičius, A. Šedžius, Salvija Buzelienė, R. Vaiginas, Rita Latviūnienė, Jūratė Labašauskienė ir Stasys Vainauskas.

Vilniuje birželio 19 d., šeštadienį, iškilmingai minimos 1831-ųjų sukilimo 190-osios metinės ir Panerių kautynių metinės. Panerių kautynės – didžiausias kada nors vykęs mūšis dėl Lietuvos sostinės: 12 600 lietuvių ir lenkų sukilėlių bandė išlaisvinti Vilnių, kuriame įsitvirtinę laikėsi per 26 tūkst. rusų. Pasak sostinės mero Remigijaus Šimašiaus, šiandien, laimei, dėl Vilniaus laisvės nebereikia kautis ginklu, reikia ją puoselėti ir leisti skleistis. Visgi ryčiau nuo Lietuvos mažai kas pasikeitė.

Birželio 19 d. Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje, Lavo-riškėse, dviem valandoms buvo blokuojamas kelias. Nuo 13 iki 15 valandos kelias buvo visiškai užblokuotas. Tokią akciją organizavo baltarusių diaspora Lietuvoje, ja siekiama pareikšti paramą Baltarusijos politiniams kaliniams. Jau ir anksčiau vyko kitos akcijos – aktyvistai pasistatė palapines kelių metrų atstumu nuo sienos perėjimo punkto ir ten nakvojo, buvo iškeltos vėliavos bei plakatai, nukreipti prieš neteisėtą Baltarusijos prezidento Aliaksandro Lukašenkos režimą.

Vilniaus miesto savivaldybės idėja paversti miestą atvira mokykla pateko tarp 50-ies finalistų pasauliniame „Merų iššūkiu“ konkurse, kurį organizuoja buvusio Niujorko mero Michaelo Bloomburgo fondas „Bloomberg Philanthropies“. Iš šių 50-ies miestų galiausiai bus atrinkta 15 idėjų, kurios įgyvendinimui gaus po vieną milijoną JAV dolerių. Konkurse, kuriame varžosi geriausios idėjos kovai su pandemijos pasekmėmis, iš viso dalyvavo net 631 miestas iš 99 pasaulio valstybių. Vilnius „Merų iššūkiu“ konkursui pristatė savo siūlymą, kaip popandeminiame gyvenime transformuoti miesto švietimo sritį. Pirmiausia – tęsiant mišrų (kontaktinį ir nuotolinį) mokymą. Taip pat suteikiant mokytojams sąlygas dėstyti ne tik iš mokyklų, sukuriant jiems skaitmenines klases skirtingose miesto vietose. Trečia kryptis – įtraukiant miesto erdves į mokymosi sistemą, tokiu būdu sukuriant galimybes temines pamokas turėti muziejuose, parkuose ar net gatvėse.

Specialiųjų tyrimų tarnyba pranešė ištyrusi, kad jos pareigūnų veiksmai prieš Seimo narį Mindaugą Puidoką atliekant kratą jo kabinete, buvo teisėti. Tarnyba taip pat teigia, kad parlamentaras galėjo bandyti ištrinti tyrimui svarbius duomenis.

Statistikos departamentas pranešė, kad moterų ir vyrų darbo užmokesčio atotrūkis pernai sudarė 12,1 proc. ir buvo 0,3 procentinio punkto mažesnis nei 2019 metais. Didžiausias užmokesčio atotrūkis buvo finansinės ir draudimo veiklos įmonėse – 33,8 proc., informacijos ir ryšių – 28,8 proc., žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo – 27,1 procento.

Po septynerių metų buvimo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) nare, o vienu metu – šios partijos vado Ramūno Karbauskio pavaduotoja, buvusi parlamentare Virginija Vingrienė pasitraukė iš partijos. Kaip rašo portalas Irytas.lt, buvusi „valstietė“ tikina nemačiusi sau vietos partijoje, kurioje vyrauja ne diskusijos, o diktatūra.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

LIETUVOS PREZIDENTAS: DIDESNIS JAV PAJĖGŲ BUVIMAS BALTIJOS REGIONE SUSTIPRINTŲ NATO SAUGUMĄ

Trijų Baltijos šalių ir JAV vadovų susitikimas NATO viršūnių pasitarime. Iš kairės: Latvijos Prezidentas Egilas Levitas, JAV Prezidentas Joe Biden, Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda ir Estijos Ministrė Pirmininkė Kaja Kallas.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda kartu su Latvijos vadovu Egilu Levitu ir Estijos Ministrė Pirmininke Kaja Kallas NATO viršūnių susitikime bendravo su JAV Prezidentu Joe Bidenu. Trijų Baltijos šalių vadovams JAV Prezidentas pabrėžė Jungtinių Amerikos Valstijų palai- kymą ir pasiryžimą prisidėti prie patikimo atgrasymo ir gynybos užtikrinimo, stiprėjant geopolitinei įtampai rytiniame NATO flange.

„Susitikimas buvo išties reikšmingas Baltijos šalims. JAV supranta Baltijos šalims kylančias grėsmes, yra puikiai susipažinusios su agresyvėjančia Rusijos laikysena

ir siekiu integruoti Baltarusiją į Rusijos karines struktūras. Išgirdome patikinimą, kad JAV mato mūsų regioną kaip strateginės svarbos Aljansui, kuriame būtina siekti atgrasymo ir gynybos stiprinimo. Esu tikras, kad Prezidentas J. Bidenas būsime susitikime su Rusijos vadovu V. Putinu perduos aiškią žinutę apie NATO vienybę ir susitelkimą, atsakant į agresyviuosius ir nedraugiškus Rusijos veiksmus“, – teigė Prezidentas.

Šalies vadovas JAV lyderiui J. Bidenui pabrėžė gyvybiškai reikšmingą JAV karinio buvimo Baltijos šalyse svarbą. Pasak Lietuvos vadovo, JAV dalyvavimas,

stiprinant regiono saugumą ir gynybą, yra svariausias Rusijos atgrasymo veiksnys, todėl Baltijos šalys siekia ir sieks dar didesnio JAV įsitraukimo į saugumo ir stabilumo regione užtikrinimą.

„Siekiamo, kad JAV pajėgos Lietuvoje ir Baltijos šalyse didėtų, tai būtų geriausia ir reikšmingiausia dėmesio mūsų regiono saugumui išraiška“, – pridūrė šalies vadovas.

Prezidentas patvirtino JAV vadovui Lietuvos įsipareigojimą skirti ne mažiau 2 proc. BVP gynybai ir siekį šį finansavimą padidinti iki 2,5 proc. iki 2030 metų.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-06-14

JAV PATVIRTINO PALAIKANTYS UKRAINĄ IR PASIRUOŠĘ SUTEIKTI PAPILDOMĄ PAGALBĄ

Parama Ukrainai išlieka nekintama JAV užsienio politikos kryptis, ir Vašingtonas yra pasiruošęs suteikti papildomą pagalbą, jeigu padėtis šioje šalyje pablogėtų dėl „Rusijos fizinės agresijos“, birželio 18 d. pareiškė Baltųjų Rūmų atstovė spaudai Jen Psaki.

„Prezidentas Bidenas atvirai pareiškė prezidentui Putinui, kad nesvyruodami palaikysime Ukrainos suverenitetą ir teritorinį vientisumą“, – savo pranešime rašo J. Psaki.

„Taip pat esame parengę atsarginių išteklių tolesnio Rusijos veržimosi į Ukrainą

atveju“, – pridūrė ji.

J. Psaki priminė, kad prieš Ženevoje birželio 14 d. įvykusį pirmąjį J. Bideno ir V. Putino susitikimą Vašingtonas suteikė Ukrainai „150 mln. dolerių (126,4 mln. eurų) saugumo pagalbos paketą, įskaitant pagalbą letaline ginkluote“.

„Dabar esame pateikę visą [pagalbos] kiekį, išskirtą Kongreso pagal saugumo pagalbos Ukrainai iniciatyvą“, – sakoma atstovės pranešime.

J. Psaki vadino „nesąmonė“ žiniasklaidos pranešimus, kad ruošiantis JAV ir Rusijos prezidento susitikimui Vašing-

tonas „laikiniai“ sustabdė karinės pagalbos Ukrainai, kurios vertė – 100 mln. dolerių, plano įgyvendinimą.

„Likus dviem dienoms iki viršūnių susitikimo prezidentas J. Bidenas stovėjo scenoje prieš visą pasaulį per NATO viršūnių susitikimą ir sakė, kad toliau išlaikysime Ukrainą „pajėgią toliau priešintis Rusijos fizinei agresijai“, – rašė atstovė.

Anksčiau Pentagonas patvirtino du ginkluotės tiekimo Ukrainai 2021 metais paketus, kurių bendra vertė – 275 mln. dolerių.

LRT

ES SUTARĖ DĖL SANKCIJŲ BALTARUSIJAI

Austrijos užsienio reikalų ministras Alexander'as Schallenbergas birželio 18 d. pranešė, kad Europos Sąjungai pavyko susitarti dėl naujų sankcijų Baltarusijai.

„Džiaugiuosi, kad pasiekėme susitarimą dėl sankcijų Baltarusijai, jos yra tvirtos ir tikslinės“, – tviteryje parašė ministras.

Kaip anksčiau pranešė diplomatai, ES užsienio reikalų

ministras pirmadienį Liuksemburge ketina aptarti plataus masto priemones, skirtas smogti autoritarinio prezidento Aliaksandro Lukašenkos režimo „piniginei“ po priverstinio lėktuvo nutupdymo Minske.

Manoma, kad sankcijos bus nukreiptos į pagrindinius Baltarusijos ekonomikos sektorius, įskaitant kalio trąšų eksportą, tabako sektorių, naftos ir naftos chemijos produktus, pranešė

diplomatai.

Taip pat turėtų būti sugriežtinti ginklų ir įrangos, kuri gali būti panaudota represijoms prieš demonstrantus, eksporto apribojimai, sakė diplomatai.

Glaužius bankinius ryšius su Baltarusija palaikanti Austrija anksčiau turėjo prieštaravimų siūlymui taikyti sankcijomis į finansinį sektorių, bet, kaip pranešama, jų atsisakė.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

**GRĖSMĖS ĮVARDINTOS – TAI KINIJA,
RUSIJA IR A. LUKAŠENKOS
KALINAMA BALTARUSIJA**

Juokaujant galima teigti, kad praėita savaitė politiniais įvykiais sutapo su prasidėjusia vasara – karšta buvo ne tik po saule, bet ir tarptautinėje politikoje: įvyko Didžiojo septyneto (G7) susitikimas, taip pat NATO šalių vadovų susitikimas. Tačiau nei pirmajame, nei antrajame nesijautė vasaros atostogų nuotaikų – per daug problemų susikaupė tarptautinėje erdvėje, kad būtų galima atsipūsti.

Trumpai apie šių susitikimų esmę galima pasakyti, kad, atrodo, Vakarų vadovai adekvačiai įvertino komunistinės Kinijos, putinistinės Rusijos ir diktatoriaus A. Lukašenkos valdomos Baltarusijos keliamas grėsmes demokratijai, todėl buvo aptarti preliminarinių veiksmų dėl tokių autoritarinių valstybių planai. Ypač atkreiptas dėmesys į komunistinės Kinijos plečiamą įtaką Vakarų pasaulyje. Be abejo, didžiausio dėmesio susilaukė bendros kovos su koronaviruso pandemija ir atsigavimo nuo jos sukeltos ekonominės krizės planai. Taip pat didelis dėmesys skirtas kovos su klimato kaita problemoms.

G7 pasiuntė A. Lukašenkai raginimą „(...) pakeisti kursą ir įgyvendinti visas Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) nepriklausomos ekspertų misijos rekomendacijas pagal Maskvos mechanizmą; užmegzti konstruktyvų dialogą su visomis visuomenės grupėmis; surengti naujus laisvus ir sąžiningus rinkimus.“ Raginame teigiama, kad G7 vadovai „yra labai susirūpinę dėl nuolatinių Baltarusijos valdžios išpuolių prieš žmogaus teises, pagrindines laisves ir tarptautinę teisę, kurio pavyzdys – reiso FR4978 priverstinis nutūpimas nusileidimą bei nepriklausomo žurnalisto bei jo palydovės sulaikymas“.

Politologas Linas Kojala apibendrino G7 komunikatą: „Šiandien (t.y. birželio 13 d. – red. past.) patvirtintas galutinis komunikatas po Didžiojo septyneto susitikimo - ilgai diplomatų šlifuojamas, nors, tikriausiai, nepernelyg dažnai perskaitomas dokumentas. Visgi jame yra keletas įdomių aspektų (greta pagrindinių temų apie klimato kaitos suvaldymą, pandemiją): paminėta Baltarusija ir jos „režimas“. Raginama surengti skaidrius ir sąžiningus rinkimus. Svarbu, kad tai nebuvo praleista pro akis; Rusija tiesiai įvardijama kaip karo Ukrainoje dalyvė, o ne „mediatorė“. Kremlius visuomet bando demonstruoti, jog nėra agresorius, o tik stebi viską iš šono, todėl aktualu neleisti tokiam naratyvui plėstis; kritikuojama, nors nepernelyg aštriai, ir Kinija, ir Rusija. Tuo pačiu priduriama, jog norima stabilų ir nuspėjamų santykių. Kinijos atveju pirmuoju smuiku griežia JAV, netoli - kritikos neslepianči Prancūzija, tuo metu Vokietija ar Italija labiau linkusios atsižvelgti į niuansus.“

G7 sudaro septynios šalys: JK, JAV, Vokietija, Prancūzija, Italija, Japonija ir Kanada. Be to, svečių teisėmis susitikimo konferencijose dalyvavo Australija, Pietų Korėja, Pietų Afrika bei Indija.

NATO sudarančių šalių vadovų susitikime irgi buvo aptartos panašios problemos, susijusios su Rusijos ir Kinijos keliamomis grėsmėmis. Turbūt nesuklysim teigdami, kad

KADA LIETUVAI PRASIDĖJO II PASAULINIS KARAS?

Tiems, kurie istorijos mokėsi komunistų valdomoje Lietuvoje, buvo aiškina, kad pasaulinis karas prasidėjo nacių Vokietijai užpuolus Sovietų Sąjungą. Tai buvo prieš 80 metų – 1941 m. birželio 22 d. Tai buvo dalis tiesos. Nedaug kas žinojo, kad prieš tai buvo slaptieji Molotovo-Ribbentropo protokolai, leidę nacių Vokietijai iš vakarų užpulti Lenkiją dar 1939 m. rugsėjį, o Sovietų Sąjungai – po dviejų savaitių įsiveržti į Lenkiją iš rytų.

Praėjusią savaitę (birželio 4-5 dienomis, – red.) Vilniuje vyko tarptautinė konferencija, kurioje dalyvavo istorikai iš Vokietijos, Lenkijos, Ukrainos ir Lietuvos, pavadinimu „Skaldanti praeitis: SSRS – Vokietijos karas ir masinio smurto naratyvai Vidurio Rytų Europoje“. Konferencija buvo dedikuota prof. Irenos Veisaitės atminimui.

Joje žinomas vokiečių istorikas Joachimas Tauberis konstatavo, kad masinis žydų žudymas prasidėjo būtent tuomet, kai Vokietija pradėjo karą prieš Sovietų Sąjungą. Nacistinė Vokietija šiame ypač žiauriame kare naudojo dar prieš karo pradžią sukurtą „ideologiškai rasistiškai grindžiamą masinių žudynių (Vernichtungskrieg – naikinamojo karo) strategiją“, siekdama ne tik nukariauti, bet ir išžudyti atskiras tautas, pirmiausia žydus bei romus. Su tokiomis išvadomis sutinka daugelis istorikų.

Konferencijoje dalyvavęs žymus lenkų disidentas, vienas iš „Solidarumo“ kūrėjų, istorikas bei publicistas ir didžiausio dienraščio „Gazeta Wbyborcza“ redaktorius Adamas Michnikas gana originaliai išdėstė savo požiūrį į karo pradžią ir jos

pasekmes. Jis, pavyzdžiui, teigė, kad Lenkijai Antrasis pasaulinis karas prasidėjo 1939 m. rugpjūčio 23 d., kai buvo pasirašytas Molotovo-Ribbentropo paktas. Tačiau kitoms Vidurio Rytų Europos valstybėms jis prasidėjo dar anksčiau. Austrijai jis prasidėjo 1938 m. kovą, kai nacių Vokietija prijungė Austriją prie Trečiojo reichio, įvykdė anšliusą.

Didžioji Britanija ir Prancūzija, nuolaidžiaujančios nacių fiureriui A. Hitleriui, ir į Europos reikalus nesikišanti Amerika, iki Japonijos užpuolimo, iš pradžių – 1938 m. spalį – leido naciams nuo Čekoslovakijos atplėšti Sudetų kraštą, o kitų metų kovą užimti visą Čekiją, atplėšus nuo jos Slovakiją ir ją pavertus nacių Vokietijos satelitinė valstybe. Beje, kaip minėjo Adamas Michnikas, sunaikinat Čekoslovakijos valstybę dalyvavo ir Lenkija, užimdama Tešinę, ir Vengrija, užimdama pietinę Užkarpatę. Šie nacių užkariavimai pradžioje vyko be didesnio kraujo praliejimo, be užpultųjų nesipriešinimo prieš aiškiai didesnę grobio galią.

Praėjus savaitei po Čekijos užėmimo, nacistinės politikos auka tapo Lietuva. Vokietijos užsienio reikalų ministras Joachimas Ribbentropas 1939 m. kovo 21 d. įteikė ultimatumą Lietuvos užsienio reikalų ministrui Juozui Urbšui, reikalaujanti „gražinti“ Vokietijai Klaipėdos kraštą, kurio ji neteko pralaimėjusi Pirmąjį pasaulinį karą. Atsisakius priimti ultimatumą, Lietuvai buvo grasinta karu, panaudojant kariuomenę ne tik Klaipėdos kraštui, bet ir Žemaitijai iki Dubysos užimti. Lietuva ultimatumą

priėmė. Į Klaipėdos kraštą įžengė Vokietijos kariuomenė. Į Klaipėdą atvyko pats fiureris. Lietuvai buvo palikta teisė naudotis Klaipėdos uostu. Lietuvos piliečiai, dirbę Klaipėdos krašte, privalėjo grįžti į Lietuvą.

Nedidelė grupė jaunų Lietuvos karininkų reikalavo iš A. Smetonos valdžios pasipriešinti ultimatumo priėmimui. Tačiau pasipriešinimo nebuvo. Iš esmės nepasipriešino nei Austrija, nei Čekoslovakija, kurių vadovai, matydami didžiųjų Europos valstybių susitaikėlišką politiką nacių Vokietijos atžvilgiu, kapituliavo be mūšio. Vakarų valstybės Lietuvai taip pat nepadėjo.

Lietuva tapo viena pirmųjų, po Austrijos ir Čekoslovakijos, Antrojo pasaulinio karo auka. Ji neteko dalies teritorijos, bet vis dėlto kuriam laikui dar išsaugojo valstybę, skirtingai nei austrai ir čekai.

Po Klaipėdos krašto atplėšimo atėjo Lenkijos eilė. Ją sunaikinti siekė ne tik nacių Vokietija, bet ir Sovietų Sąjunga. Molotovo-Ribbentropo paktas atrišo joms rankas imtis tolesnių užkariavimų Vidurio Rytų Europoje. Kritus Lenkijai, SSRS užgrobė Baltijos šalis, bet neįstengė prijungti drąsiai pasipriešinusios Suomijos, kuri neteko dalies žemių, bet nepriklausomybę išsaugojo.

Likus savaitei iki Vokietijos ir SSRS karo pradžios, sovietų okupuotoje Lietuvoje 1941 m. birželio 14 d. įvyko pirmieji masiniai trėmimai, vykdyti keturias paras. SSRS Komisarų taryba dar gegužę priėmė slaptą sprendimą dėl „socialiai svetimumo elemento išskeldinimo iš Pabaltijo respublikų, Vakarų Ukrainos, Vakarų Baltarusijos ir Moldovos“. Į SSRS gilumą išvežta 17 600 Lietuvos piliečių. Ne tik lietuvių, bet ir žydų, lenkų, baltarusių bei kitų tautybių. Tarp jų buvo net 1 200 mokytojų, prezidentas Aleksandras Stulginskis, dešimtys buvusių ministrų ir aukštųjų valdininkų, 79 kunigai, daugelis Lietuvos armijos karininkų, daugiau kaip 5 000 vaikų.

Lietuvai karas prasidėjo anksčiau nei prieš 80 metų. Karą ji galiausiai laimėjo po 50 metų okupacijos, žlugus SSRS imperijai, turėdama savo sudėtyje ir Vilnių, ir Klaipėdą bei būdama saugiame gynybiniame bloke – NATO.

Vytautas Plečkaitis, Kovo 11-osios akto signataras

mums labai svarbus NATO požiūris į Ukrainą ir Sakartvelą, išsakytas generalinio sekretoriaus Jenso Stoltenbergo, kai jis atsakinėjo naujienų agentūrai „Interfax“: „Komunikate, šiandien priimtuose sprendimuose mes patvirtinome savo sprendimus, kad NATO durys yra atviros, pagal Bukareštę 2008 metais [priimtą] sprendimą. Taip pat [patvirtinome], kad... labiau stengsimės padėti Ukrainai ir Sakartvelui, kaip narystės siekiančioms šalims, sutelkti dėmesį į reformas, priartinsiančias jas prie NATO ir euroatlantinės integracijos (...) Žinutė tokia, kad Ukraina ir 30 sąjungininkių nuspręso, kada Ukraina taps NATO nare. Rusija, žinoma, neturi balsų teisės, ji negali vetuoti to, ką gali daryti jos kaimynės“. O pačiai Rusijai NATO viršūnių susitikime buvo pasiūsta žinutė, kad „Kol Rusija neparodys, kad laikosi tarptautinės teisės ir savo tarptautinių pareigų bei įsipareigojimų, negali būti jokio sugrįžimo prie įprastinio darbo.“

NATO vadovai atkreipė dėmesį į Kinijos politikos keliamus „sisteminius iššūkius“. Bendrame pareiškime jie nurodė, kad vis kategoriškesni Kinijos veiksmai, plečiant savo branduolinį arsenalą bei kosmoso ir kibernetinio karo pajėgumus, kelia grėsmę tarptautinei tvarkai.

Kęstutis Šilkūnas

LIETUVOS PREMJERĖ: SU LATVIJA GRĖSMES MATOME VIENODAI

Su pirmuoju oficialiu vizitu Latvijoje besilankančios Ministrės Pirmininkės **Ingridos Šimonytės** delegacija, kurioje yra ir Lietuvos užsienio reikalų ministras, susitiko su Latvijos Prezidentu **Egiliu Levitu**, premjeru **Krišjaniu Karinju** bei Latvijos parlamento vadove **Inara Mūrniece**.

„Natūralu, kad, atsivėrus kelionių galimybėms, vienas pirmųjų mano vizitų yra pas kaimynus. Esame suinteresuoti stiprinti ir plėsti strateginę partnerystę su Latvija bei kurti sąlygas dar glaudesniems ryšiams. Ypač džiugu, kad pastaraisiais metais vis daugiau mūsų žmonių lankosi vieni pas kitus“, – sakė Lietuvos Vyriausybės vadovė.

Susitikimuose daug dėmesio skirta nesaugios Astravo atominės elektrinės (AE) grėsmei visiems Europos Sąjungos (ES) piliečiams ir nuostatomis dėl elektros nepirkimo iš trečiųjų šalių.

„Vienas iš svarbiausių dalykų, kad situaciją vertiname vienodai: Astravo AE yra nesaugi, o jos gaminamos elektros neturi būti ES rinkoje. Vienodai matome ir sinchroni-

Lietuvos Premjerė Ingrida Šimonytė ir Latvijos Arturas Krišjanis Karinšas pagerbė žuvusiuosius už Latvijos laisvę, padėdama gėlių prie Laisvės paminklo Rygoje, ir sovietinės okupacijos aukų atminimą prie Latvijos Okupacijos muziejaus memorialo.

LRV

zacijos procesą bei spartinsime jį kiek įmanoma. Man svarbu įsitikinti, kad politiškai neturime skirtingų pozicijų. O techninius klausimus artimiausiu metu aptars energetikos specialistai“, – pabrėžė premjerė.

Lietuvos Vyriausybės vadovė padėjo už greitą Latvijos reakciją į Baltarusijos režimo įvykdytą civilinio or-

laido užgrobigumą.

„Tik vieninga demokratinės tarptautinės bendruomenės laikysena ir nuoseklus spaudimas gali pasiūsti aiškią žinią režimui, kad nėra kito kelio kaip tik baigti represijas prieš savus piliečius bei išpuolius prieš ES. Mums ypač kelia nerimą akivaizdūs kankinimai, nuolat augantis

politinių kalinių skaičius Baltarusijoje, taip pat su režimu žinia ar netgi pagalba organizuojama nelegali migracija per sieną su Lietuva. Jeigu Baltarusijos režimas naudoja nelegalius migrantus kaip ginklą ir spaudimo priemonę prieš ES, tai yra pažeidžiamos ne tik tarptautinės normos, bet ir elementarus žmogiškumas“,

LRT

SIENOS APSAUGAI KETINAMA SKIRTI 11,5 MLN. EURŲ

Lietuvos siena.

LRV

Birželio 16 d. Lietuvos Vyriausybė pritarė patikslintam 2021 metų biudžetui ir numatė Vidaus reikalų ministerijai papildomai skirti 15 mln. 910 tūkst. eurų. Didžioji dalis šių lėšų numatyta sienos su Baltarusija apsaugai, iš jų stebėjimo sistemoms įrengti – 11, 5 mln. eurų.

Taip pat Vyriausybės posėdžio metu buvo pritarė, kad dėl išaugusios nelegalios migracijos 4,3 mln. bus skirta valstybės sienos su Baltarusijos Respublika kontrolei sustiprinti ir palapinių miesteliui įkurti Užsieniečių registracijos centre.

„Šiomet per nepilną pusmetį neteisėtų migrantų srautai iš kaimyninės Baltarusijos penkis kartus didesni, nei pernai per visus metus. Lietuvos kaimynė – valstybė, kurios diktatoriaus veiksmų neįmanoma nuspėti. Tai, kad per bendrą Baltarusijos ir Lietuvos, o kartu ir Europos Sąjungos, sieną organizuotai

ir tikslingai gabenami neteisėti migrantai, talkinant oficialiems šios šalies pareigūnams, susirūpinimą kelianti problema ir nelengva našta tiek Valstybės sienos apsaugos tarnybai, tiek Migracijos departamentui, kurie šiuo metu yra priešakinėse pozicijose. Jie vykdo šorinės ES sienos apsaugą ir užtikrina, kad į Lietuvą, o tuo pačiu ir į Europos Sąjungą nepatektų asmenys galintys kelti grėsmę. Todėl privalome įvertinti didėjančius finansinius poreikius ir skirti lėšų išlaidoms padengti“, – teigia vidaus reikalų ministrė **Agnė Bilotaitė**.

Šiomet į Lietuvą iš Baltarusijos bandė patekti beveik 400 neteisėtų migrantų, tai daugiausiai Irako piliečiai. Nuo birželio 1 iki 16 d. – 204. Tai penkis kartus daugiau nei per visus 2020-uosius.

Pastaruosius keletą metų pagrindinis į Lietuvą gabenamų kontrabandinių rūkalų srautas

irgi driekiasi iš Baltarusijos. 97 procentai visų Valstybės sienos apsaugos tarnybos sulaukytų rūkalų buvo gabenta iš šios valstybės.

Įdiegus stebėjimo priemones prie valstybės sienos su Rusija, bandymų pažeisti sieną gabenant kontrabandą beveik nepasitaiko. Vienas veiksmingiausių valstybės sienos kontrolės būdų yra stebėjimo sistemų naudojimas. Būtinumas didinti Europos Sąjungos išorės sienos kontrolės veiksmingumą, stiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę yra įtvirtintas ir 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane.

Šiuo metu 61 procentai Europos Sąjungos išorės sienos, t. y. Lietuvos dalis, stebima naujoviškais sienos stebėjimo technologijomis: 100 procentų – jūros sienos (119,65 km), 100 procentų – išorės sienos su Rusijos Federacija, 38,62 procento – išorės sienos su Baltarusijos Respublika. 2014–2020 metais sistemoms įrengti ir atnaujinti buvo skirta 47,84 mln. eurų, iš jų: 32,3 procento – Europos Sąjungos lėšų, 67,7 procento – biudžeto lėšų. Lietuva su Baltarusija turi 678,8 km ilgio sieną. Lietuvos valstybės sienos ilgis yra 1 763 km, iš jų Europos Sąjungos išorės siena su Rusija, Baltarusija ir siena jūra sudaro 1 070 km.

Vyriausybė taip pat pritarė, kad būtų skirta lėšų papildomai – 100 tūkst. eurų Finansinių nu-

PREMJERĖ: SAUGOME NE ABSTRAKČIĄ VALSTYBĖS SIENĄ, O ŽMONES

Aleksandro Barausko 81-ųjų žūties metinių minėjimo ir paminklo atidengimo dalyviai.

LRV

Lietuvos Ministrė Pirmininkė **Ingrida Šimonytė** dalyvavo Aleksandro Barausko 81-ųjų žūties metinių minėjimo ir paminklo atidengimo ceremonijoje. Šis pasienio policininkas buvo nužudytas 1940 m. birželio 15 d. – tai yra pirmoji sovietų okupacijos auka.

„Aleksandras Barauskas buvo nužudytas vien dėl to, kad, atlikdamas pareigą, saugojo savo Tėvynės sieną. Prabėgus daugiau nei aštuoniasdešimt metų, labai norėtusi tvirtai sakyti, kad daugiau tokios tragedijos nepasikartos, kad pasaulis pasikeitė. Deja, galime skaudžiai prisiminti Medininkų žudynes, o šiandien ir vėl daug įtampos, grėsmių, nuolat girdime apie autoritarinių režimų, kuriems žmogaus gyvybė nėra vertybė, sikaltimų tyrimų tarnybai pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijai užtikrinti. LRV

– sakė premjerė.

Susitikime didelis dėmesys skirtas bendrų strateginių infrastruktūros projektų įgyvendinimo klausimams – elektros sistemų sinchronizacijai, projektui „Rail Baltica“.

„Šių strateginių projektų įgyvendinimas laikantis ambicingų terminų turėtų ir toliau išlikti mūsų Vyriausybės prioritetas“, – sakė Lietuvos premjerė.

Pasidžiaugta, kad šią savaitę priimtas Latvijos Vyriausybės sprendimas dėl kelionių palengvinimo atveria galimybes tarpusavio kelionėms su skaitmeniniu COVID sertifikatu.

„Tikiuosi, kad šią vasarą Lietuvos ir Latvijos gyventojai, turintys sertifikatus, galės nekludomai keliauti. Matome vis didėjančią tendenciją mūsų žmonėms dar geriau pažinti vieni kitus“, – sakė I. Šimonytė.

Lietuvos premjerė taip pat pagerbė žuvusiuosius už Latvijos laisvę, padėdama gėlių prie Laisvės paminklo Rygoje, ir sovietinės okupacijos aukų atminimą prie Latvijos Okupacijos muziejaus memorialo.

LRT

aukas“, – sakė premjerė.

Vyriausybės vadovė pabrėžė, kad labai svarbu, jog žuvusieji už laisvę mums niekada netaptų vien statistika, skaičiais, bet visada prisimintume jų vardus, tai, kad tai jie buvo mylimi ir mylintys žmonės, turėję savo unikalios gyvenimus. Kita vertus, Aleksandro Barausko žūtis šiandien mums dar kartą primena, kad saugome ne abstrakčią valstybės sieną, ne tik gyvybiškai svarbius geopolitinius interesus, bet ir savo šeimas, draugus, kaimynus. Valstybė – tai pirmiausia žmonės, bendruomenė, turinti bendrą atmintį, besidalijanti laiku, erdve ir patirtimi.

„Šiandien pagerbiame Aleksandrą Barauską, atlikusį savo pareigą ir žuvusį už Tėvynę. Tegul jo atminimas įkvepia ir padrąsina mus drąsiai ir iki galo atlikti savo pareigas“, – kalbėjo Ministrė Pirmininkė. LRV

80 METŲ NUO MASINIŲ TRĒMIMŲ PRADŽIOS: LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS PREZIDENTAI RAGINA NEPAMIRŠTI

Bendru pareiškimu kreipėsi trijų Baltijos šalių Prezidentai dėl Trėmimų 80-mečio paminėjimo. Iš kairės: Estijos Prezidente Kersti Kaljulaid, Latvijos Prezidentu Egilas Levitas ir Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda kartu su Estijos Prezidente Kersti Kaljulaid ir Latvijos Prezidentu Egilu Levitu paminėjo skaudžią datą – šian-

dien sukanka 80 metų nuo Sovietų Sąjungos organizuotų 1941-ųjų masinių trėmimų Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Baltijos šalių vadovai drauge kreipėsi į savo šalių piliečius ir tarptautinę bendruomenę, ragindami nepamiršti pasaulį sukurtusių Sovietų Sąjungos organizuotų trėmimų, suluošinusiu kelių kartų likimus. „Šiandien tylos minute galime pagerbti aukų atminimą. Bet mes taip pat turime kalbėti. Tokie įvykiai kaip birželio 14 dieną prasidėję trėimai turėjo savo priežastį. Tai atsitiko todėl, kad dvi blogio jėgos – nacistinė Vokietija ir sovietinis komunistų režimas – sudarė slaptą susitarimą pasidalyti Europą. Pamynę šalių suverenitetą, žmogaus teises ir teisės viršenybę šie du režimai žmonėms sukėlė neapsakomą vargą ir kančią“, – teigia Prezidentai. Valstybių vadovai priminė, kad sovietinės okupa-

cijos pasekmės Baltijos šalyse jaučiamos iki šiol, praėjus 30 metų nuo valstybių nepriklausomybės atkūrimo.

Minėdami masinių trėmimų 80-metį Prezidentai akcentavo šalių bendradarbiavimo ir vienybės svarbą ES ir NATO, transatlantinių ryšių reikšmę.

Šalių vadovai atkreipė tarptautinės bendruomenės dėmesį į augančias dezinformacijos, istorijos revizionizmo grėsmes, legitimuojančias agresyvius, valstybių suverenitetą pažeidžiančius Rusijos veiksmus Ukrainoje ir Sakartvele.

Savo kreipimąsi Prezidentai baigė buvusio JAV Kongreso nario Tomo Lantoso žodžiais: „Civilizacijos pagrindas yra plonas lyg popieriaus lapas. Mes esame jo sergėtojai, tad niekada nepraraskime budrumo.“

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-06-14

SEIMO IR PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KOMISIJA PAMINĖJO GEDULO IR VILTIES DIENOS 80-METĮ

Birželio 16 d. posėdžiavusi Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija paminėjo Gedulo ir vilties dienos 80-metį ir bendru sutarimu priėmė rezoliuciją: „Dėl pagalbos tremtiniams“.

Posėdis prasidėjo tylos minute, pagerbiant nužudytus ir mirusius tremtyje bei Sibiro gulaguose tremtinius ir politinius kalinius.

Sveikinimo žodį taręs Lietuvos ambasadorius Rusijos Federacijoje **Eitvydas Bajarūnas** pasidžiaugė, kad po visą Rusiją pabirusios lietuvių bendruomenės yra labai aktyvios: veikia lituanistinės mokyklos, meno kolektyvai, Sibire gyvenančios bendruomenės savanoriškai tvarko lietuvių tremtinių kapus. Projektui „Misija Sibiras“ baigus savo veiklą, ambasadorius E. Bajarūnas pasiūlė skirti lėšų Sibiro lietuvių bendruomenėms, taip išsprendžiant tolesnį lietuvių tremtinių kapų ir paminklų priežiūros klausimą.

„Tremties metinės visada yra liūdna proga, nes prisimename tūkstančių tūkstančius tų, kurie buvo išplėšti iš namų, iš Lietuvos, ir gyvuliniuose vagonuose išvežti į Rytus, Rusijos platybes, Sibirą, kaip okupantai sakė, visam laikui“, – kalbėjo komisijos narė, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarė dr. **Laima Andrikiėnė**, pati skaudžiai išgyvenanti tremtyje patirtas savo šeimos žaizdas. Ji kvietė palaiky-

ti Ukrainos ir Baltarusijos kovotojus už laisvę ir demokratiją, nes „Lietuvos patirtis rodo, kad kalėjimų durys kada nors atsidero“.

Komisijos nario, Seimo Kultūros komiteto pirmininko prof. **Vytauto Juozapaičio** šeimos taip pat neaplenkė tremtis. Pasveikinęs komisijos narius ir padėkojęs lietuvių bendruomenių atstovams už istorinės atminties saugojimą, V. Juozapaitis atkreipė dėmesį, kad „šalia gedulo ir liūdesio yra ir Viltis, todėl turime tikėti, kad taip nebeatiks, nors grėsmė iš Rytų tvyro nuolat“.

Užsienio reikalų viceministras **Egidijus Meilūnas** skaitė pranešimą apie Užsienio reikalų ministerijos bendradarbiavimą su Rusijos lietuvių bendruomene, kartu vykdomus tremtinių palikuonių supažindinimo su Lietuva projektus, taip pat teikiamą pagalbą norintiems grįžti iš tremties vietų į Lietuvą.

Krasnojarsko regioninės tautinės kultūrinės autonomijos „Lietuva“ pirmininko pavaduotojo prof. **Sauliaus Sidaro** sūnus **Antanas Sidaras**, jau grįžęs gyventi į Lietuvą, dalyvavo komisijos posėdyje Konstitucijos salėje ir paskaitė tėvelio pranešimą apie Krasnojarsko krašte gyvenančių lietuvių padėtį.

Buriatijos lietuvių kultūros bendrijos pirmininkas **Bernardas Razgus** kalbėjo apie Buriatijos lietuvių padėtį. Visą gyvenimą lietuvių puo-

selėjantys ir lietuvius buriantys bendruomenių lyderiai papasakojo apie jų bendruomenių nuveiktus darbus, lituanistines mokyklas, kuriose lietuvių kilmės vaikai mokosi lietuvių kalbos, o kai kurie ateina tik jos pasiklausyti. Geriausi mokiniai tampa „Vilniaus lietuvių namų“ moksleiviais ir, ją baigę, pasilieka Lietuvoje. Lietuviai organizuoja valstybines ir tradicines lietuvių šventes, kultūros dienas, susitikimus su žymiais lietuviuoliais, atvykstančiais aplankyti bendruomenių, bendrai gamina cepelinus ir šakočius, siuva tautinius rūbus, suvenyrus. Vienas iš didžiausių darbų – tremtinių kapų priežiūra sunkiai pasiekiamose vietose. Bendruomenių nuomone, reikėtų išrinkti saugoti keletą tokių vietų ir nuolat jas prižiūrėti.

Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė **Justina Jakštienė** pasveikino komisiją, prisipažindama, kad jos šeima taip pat patyrė tremties išgyvenimus.

Ministerijos Tikslinės pagalbos skyriaus vedėja **Daiva Zabarauskiėnė** perskaitė pranešimą apie Lietuvos teikiamą pagalbą sugrįžantiems trem-

tiniam.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinio direktoriaus pavaduotojas **Vytas Lukšys** kalbėjo komisijai apie paminklus, pastatytus tremtiniams, politiniams kaliniams ir partizanams Lietuvoje ir užsienyje, apžvelgė šių paminklų ir tremtinių bei partizanų kapų priežiūros, tvarkymo, su šiuo klausimu susijusias problemas ir jų

Sidarui, Buriatijos lietuvių kultūros bendrijos pirmininkui B. Razgui, komisijos nario pavaduotojui, Rusijos lietuvių bendruomenės pirmininkui prof. Gintautui Želviui už jų vykdomą Rusijos lietuvių telkimą, lietuvių kalbos ir kultūros puoselėjimą bei istorinės atminties išsaugojimą.

Minėjimo proga buvo transliuojamas Rusijos lietuvių bendruomenių kolektyvų koncertas.

Po Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdžio. *Seimo kanceliarijos nuotr. (aut. Džoja Gunda Barysaitė)*

sprendimo būdus.

Komisijos narys dr. **Stasys Tumėnas** pabrėžė, kad po pasaulį pasklidę lietuviai gali grįžti į Lietuvą ir kitomis formomis: organizuoti parodas, vykdyti bendrus mokslo, kultūros, sporto, istorinės atminties projektus

Komisijos pirmininkai **Dalia Asanavičiūtė** ir **Jonas Bružas** padėkojo Krasnojarsko regioninės tautinės kultūrinės autonomijos „Lietuva“ pirmininko pavaduotojui S.

Po posėdžio komisijos pirmininkai Dalia Asanavičiūtė, Jonas Bružas, komisijos nariai dr. Laima Andrikiėnė, Gediminas Ramanauskas, komisijos narių pavaduotojai Laurynas Misevičius, Marius Matijošaitis ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos narys Laurynas Gerikas spaudos konferencijoje pristatė Seimo II (pavasario) sesijos metu komisijos atliktus darbus ir priimtas 6 rezoliucijas. **LRS**

NEPATOGI TIESA

NUTYLĖTA HOLOKAUSTO ISTORIJA – RAUDONOJO MELO IDEOLOGŲ IR SOVIETŲ PARTIZANŲ NIEKŠYBĖS FONE

Violeta Rutkauskienė

V dalis

Pranas Baleniūnas (dešinėje) su neatpažintu jaunuoliu prieš II pasaulinį karą. Nuotrauka iš - LYA, f.K-1, ap. 58, b. 27548/3 (Prano Baleniūno baudžiamoji byla). Foto publikuojama pirmą kartą.

Tuo laiku Endlinas iš geto pagrindžio vadovo Ch. Jelino buvo gavęs užduotį per P. Baleniūną susisiekti su generolu Nagevičium, lietuvių antinacinių judėjimo vienu iš vadų, aptarti bendrus veiksmus prieš vokiečius. Nors dėl bendrų veiksmų nesutarė ir pranešta, kad su komunistais nebus bendraujama, tačiau duota žinoti, jog yra galimybių suteikti pagalbą pavieniams žydams ir jų vaikams. Kaip rašo N. Endlino bendražygis, sovietų partizanas A. Faitelsonas savo prisiminimų knygoje, Endlinas buvo ištikimas raudonųjų partizanų vado H. Zimano bendražygis. Jam buvo patikimos specialios misijos ir užduotys. Tų slapčių misijų metu Nehemia Endlinas pastoviai užsukdavo ir apsidavdavo P. Baleniūno namuose, ten kur buvo slepiama minėto skundiko Indikšteino šeima. Atsilygindamas už tą prieglobstį N. Endlinas liudijo Smerč teisme teigdamas, kad P. Baleniūnas buvo pirmas baltaraiščių organizatorius ir asmeniškai jiems tiekė ginklus. Po to, kai miestą užėmė vokiečiai, P. Baleniūnas su savo partizanais ieškojo žydų namuose slepiamų sovietų karininkų ir kareivių, komunistų, o suėmė iš jų tyčiojosi, o paskiau sušaudė... (byloje psl. 78). Kitoje vietoje byloje užfiksuota, kur N. Endlinas Smerč tardytojams pasakoja, kaip P. Baleniūnas nekenčia sovietų valdžios, bolševikų, sukūrusių žvėrišką santvarką. Jis taip pat liudijo, kad suimtas P. Baleniūnas dar 1940-1941 m. atli-

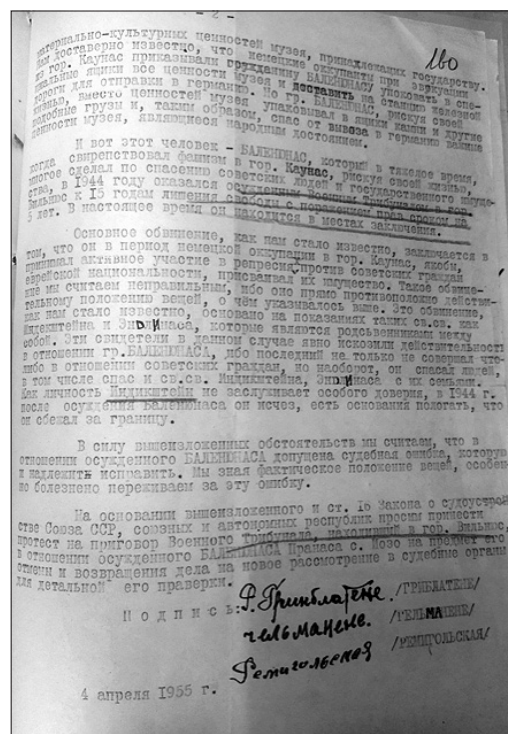
kinėjo Kretingoje prie pat SSSR-Vokietijos sienos archeologinius kasinėjimus, vien dėl to, kad padėtų pabėgti buržuaziniams nacionalistams iš okupuotos Lietuvos į Vokietiją. Susidarykite vaizdą apie šį veikėją patys. **Maša/Merė Yavshitz -Endlin** - ką tik pamintė Nehemios Endlino žmona, kiek anksčiau minėto Indikšteino žmonos sesuo, atvedusi Smerčo karius į Baleniūno namus, taip pat sovietų partizanė, „**Mirtis okupantams**“ būrio narė, dalyvavusi ne vienoje diversijoje. Ji, kaip ir kiek anksčiau minėtas ilgametis Kauno miesto archyvo vedėjas, raudonasis partizanas E. Zilberis, minima kaip **Kaniūkų kaimo** sunaikinimo akcijos dalyvė, civilių žmonių – moterų, vaikų, senelių – keršto vykdytoja¹. Būtent šitos raudonosios partizanės Mašos Endlin motiną ir jos seserį Indikštienę su šeima savo slėptuvėje prie namo ir slėpė muziejininkas P. Baleniūnas (http://www.thepartisan.org/document/68555_0.874.aspx). Ji kaip ir jos vyras Nehemia gerai pažinojo P. Baleniūną, nes dažnokai užklysdavo į jo namus. Maša Endlin ir jos vyras Nehemia Endlin buvo viename būryje su jau minėtu Kauno archyvo vedėju E. Zilberiu ir čia paminėtu A. Faitelsonu. Kartu dalyvavo ne vienoje akcijoje prieš vokiečius ar civilius Lietuvos gyventojus. Jos veiklą raudonųjų partizanų būryje savo prisiminimuose aprašė net keli sovietų partizanai, tarp jų ir Alex Faitelsonas², Y. Rudnickis/Aradas³

1. A. Faitelson. Heroism & bravery in Lithuania 1941-1945. Jerusalem, Israel, 1996. p. 389-390.
2. R. Zizas. Sovietiniai partizanai Lietuvoje 1941-1944 m. Vilnius, 2014. p. 485-486).
3. A. Faitelson, <http://faitelson.bsmart.co.il/HTMLs/article2.aspx?C2023=12185&BSP=12127>

S. Ginaitė-Rubinson⁴ ir kiti jų įvykių dalyviai, sovietiniai partizanai.

Partizanaudama Maša Endlin turėjo įvairių nuotykių. Taip vieno žygio metu, kuriame sovietiniai partizanai plėšė aplinkinių kaimų gyventojus, Mašos Endlin būrys „Mirtis okupantams“ grįžtant su grobiu į bazę papuolė į priešų apsuptį ir ugnį. Palikę priplėštą grobį, bandė priešintis. Dalis jų žuvo, o Maša Endlin ir Ichakas Segal pasitraukė iš mūšio, bet vėliau pakliuvo į lietuvių policijos rankas ir šių buvo perduoti gestapui. M. Endlin buvo uždaryta Vilniaus gestapo areštiniėje. Būdamas gestape ji sugebėjo apie savo padėtį pranešti vyrui Nehemijai, kuris padedant Chaimui Jeliniui per aršiausią Vilniaus geto policininką, policijos viršininką, gestapo patikėtinį Beno Lipzner suorganizavo jos perkėlimą į Kauno gestapą, o paskiau į Kauno getą. Iš ten su vyro pagalba vėl pabėgo pas sovietinius partizanus. Kokia šio išsigelbėjimo ir sutarties su gestapu kaina? Ar gestapas tai darė tik už gražias akis? Yra žinoma, kad N. Endlinas G. Zimano pavedimu organizuodavo geto žmonių pasitraukimą pas partizanus. Vieno tokio Endlino suorganizuoto pasitraukimo metu iš geto į Augustavo miškus besitraukiančioje grupėje buvo apie 100 žmonių. Tačiau mišką pasiekė

4. Y. Arad. In Shadow of the Red banner. Yad Vashem, Jerusalem, Israel. 2010. p.216, 289.

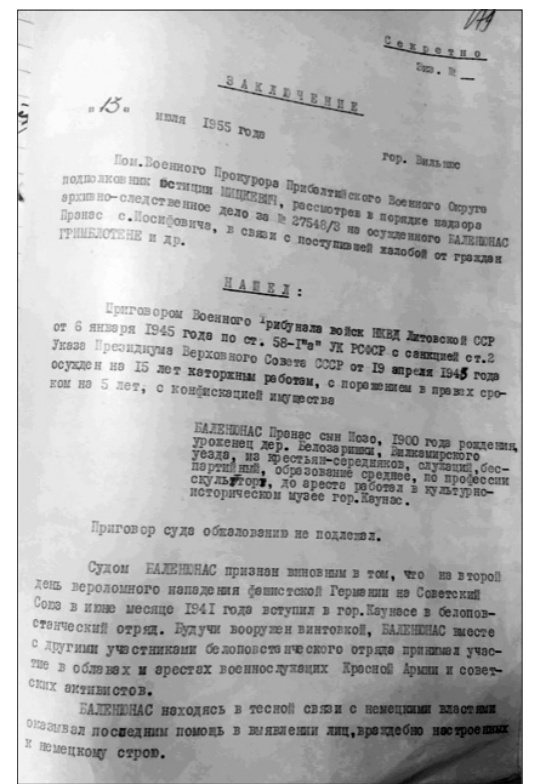
P. Baleniūno išgelbėtų geto kankinių skundas, prašant jį reabilituoti ir peržiūrėti bylą. (LYA, f.K-1, ap. 58, b. 27548/3 (Prano Baleniūno baudžiamoji byla).

tik du partizanai N. Endlinas ir Smulik Mordkovskis⁵ ir tas pats neiškiom aplinkybėm netrukus žuvo. Visus kitus, einančius į Augustavo miškus, pakeliui sugaudė vokiečiai... Gal čia ir buvo ta kaina, kurią Endlinai sumokėjo gestapui už išsigelbėjimą?... Maša Endlinienė veikdama sovietų partizanų būryje „Mirtis okupantams“ daug kartų dalyvavo sutriuškinant policijos atsparos punktus, nuginkluojant kaimus, vykdant ūkininkų apiplėšimus. Lietuvos Ypatingajame archyve saugoma

241 buvusiuo „Mirtis okupantams“ sovietų partizanų būrio asmens byla, tarp jų ir Mašos Endlinienės, kur ji įvardijama kaip Kaniūkų kaimo žudynių dalyvė. Istoriko dr. R. Zizo knygoje „Sovietų partizanai Lietuvoje 1941-1944 m.“ (psl. 486) nurodoma ir M. Endlinienės byla. Ten pat rašoma, kad kai kurie žydai, patyrę tragišką holokausto aukų lemtį, įstoję į sovietų partizanų būrius galėjo neatšipirti pagundai, susidarius palankioms aplinkybėms, keršyti, žudyti už savo šeimas ar artimuosius taikius civilius, Lietuvos gyventojus. Tačiau kyla klausimas, už ką P. Baleniūnui keršijo minėtieji raudonieji partizanai Maša ir Nehemia Endlinai, kuo jiems neįtikio daugybė žydų išgelbėjęs muziejininkas? Galbūt P.

Baleniūnas žinojo apie Endlinų ryšius su gestapu ar jų vykdytus nusikaltimus prieš civilius gyventojus?... Į tai atsakyti būtų galima atidžiau peržiūrėjus Mašos Endlin ir jos vyro Nehemios Endlin archyve saugomas bylas. Tai galėtų

5. S. Ginaite-Rubinson. Resistance and Survival– The Jewish Community in Kaunas 1941-1944,

Pabaltijo karinės apygardos karinio prokuroro pavaduotojo išvada nepalaikanti P. Baleniūno reabilitacijos pagal išgelbėtų žydžių moterų skundą. Jame pabrėžta, kad Pranas Baleniūnas buvo nuteistas ne už žydų persekiojimą ar jų turto grobimą, o dėl to, kad dalyvavo sukilime ir kovojo prieš Raudonosios armijos karius ir komunistus. LYA, f.K-1, ap. 58, b. 27548/3. (Prano Baleniūno baudžiamoji byla)

atlikti istorikai, tik bėda, jog jie neskuba tirti raudonųjų partizanų niekšybių ir padarytų nusikaltimų.

Jau beveik 80 metų šio sudėtingo Lietuvos istorijos laikotarpio įvykiai ir jų pristatymas formuojamas išskirtinai remiantis sovietinių represinių struktūrų ir jiems tarnavusių asmenų, sovietinių raudonųjų partizanų sukurtu ir kuriu naratyvu, KGB rašoma ir pristatoma karo metų istorija. Turime konstatuoti faktą, kad per 30 m. laisvoje Lietuvoje neatsirado nei vieno rimtesnio istoriko, kuris prisėstų prie P. Baleniūno ir jo išdavikų bylos ir įvertintų raudonųjų koloborantų darbus. Visgi, sudarant žydų gelbėtojų sarašą Genocido ir Rezistencijos centre P. Baleniūnas buvo įrašytas į gelbėtojų tarpą, bet to aiškiai per maža. Kaip buvusiai Vytauto Didžiojo, vėliau Kauno M. K. Čiurlionio dailės muziejaus bendradarbei, vieno iš daugelio 1941 m. sukilimo dalyvio palikuonei, jaučiu pareigą iškelti niekšiška sunaikinto muziejininko P. Baleniūno reabilitavimo klausimą, jo, kaip ir kitų šio muziejaus bendradarbių atminimo įamžinimą, gero vardo atstatymą ir deramą pagerbimą visų muziejininkų, dalyvavusių antinaciniame pasipriešinime ir nekaltų žmonių gelbėjime. Jei atminimo lentos muziejaus prieigose pakabinimu negali pasirūpinti Žydų bendruomenė, tuo turėtų pasirūpinti atitinkamos Lietuvos Respublikos organizacijos, Genocido ir Rezistencijos tyrimo centras ar pagaliau pati visuomenė.

(Nukelta į 11 psl)

GEDULO IR VILTIES DIENA PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO MISIJOJE, PASAULIO LIETUVIŲ CENTRE, LEMONTE, IL

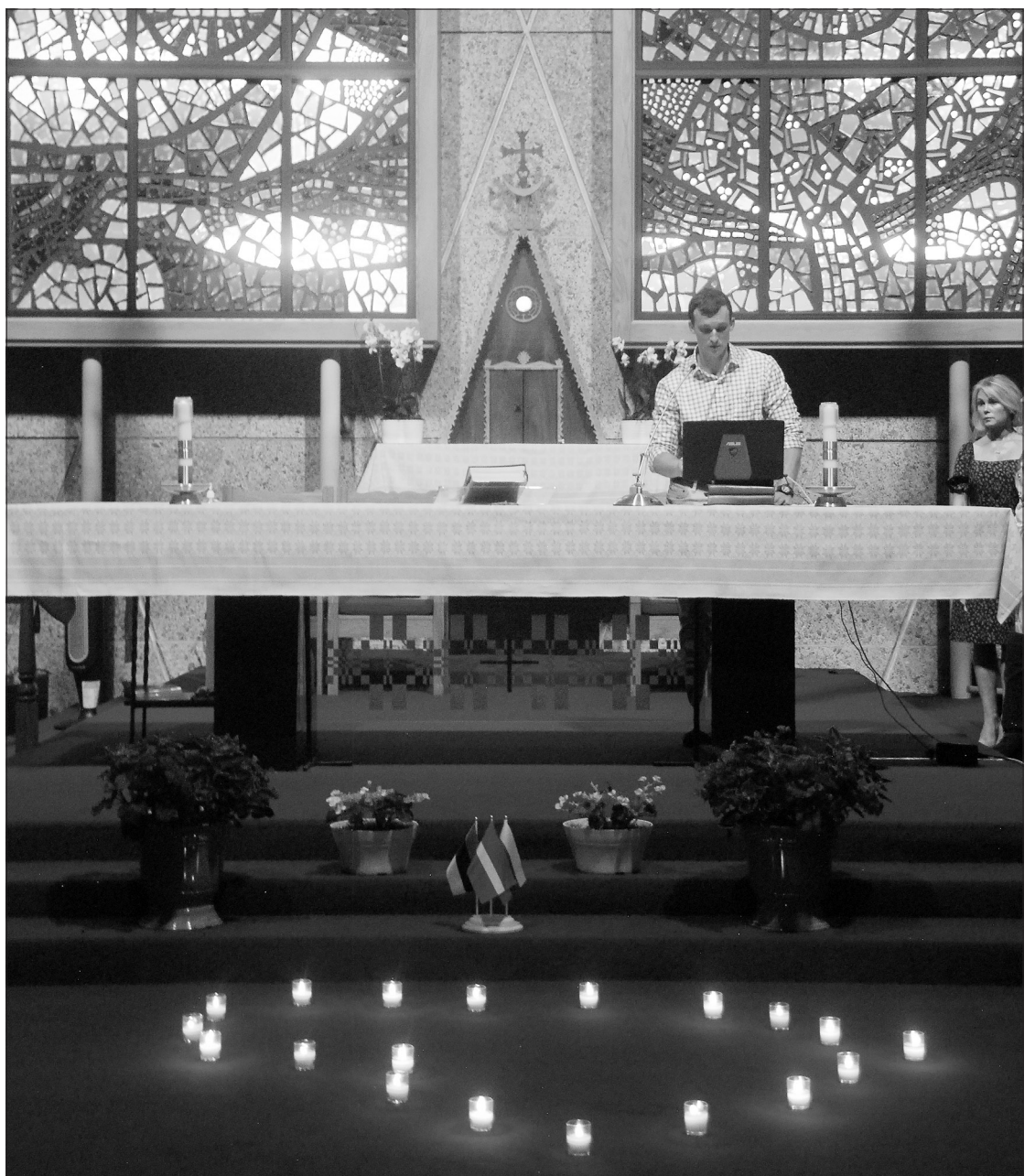
2021 m. Birželio 14 dieną Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos nariai dalyvavo projekto Misija Sibiras istorinės atminties akcijoje „Ištark, išgirsk, išsaugok“.

Šiais metais jau šeštą kartą Birželio 14-ąją, šios istorinės atminties akcijos metu, visame pasaulyje gyvenantys lietuviai buvo kviečiami ištarti tremtinių vardus, pavardes, jų likimus ir išsaugoti istorijas. Akcijos metu visą naktį skaitomi tremtinių vardai, pavardės bei pasakojami jų likimai, kad nepamirštume svarbiausios tiesos – ištremti buvo ne skaičiai, o žmonės. Ir nuolat pabrėžiama, kad tai nėra baigtinis sąrašas, jis nuolat pildomas ir koreguojamas. Šiais metais Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos nariai, minėdami 80-ąsias masinių lietuvių areštų ir tremčių metines, prisijungė prie minėtos akcijos.

Renginys prasidėjo 7. 30 val. vakaro Lemonte, Pasaulio lietuvių centre (PLC) esančioje Palaimintojo Jurgio

Matulaičio misijos bažnyčioje, kur dalyvavo ir trumpam iš Lietuvos atvykęs šios misijos kunigas Algis Baniulis SJ. Vydūno jaunimo fondo valdybos pirmininkei fil. Vidai Brazaitytei peskaičius „Sibiro Madonos litaniją“: „[...] Sibiro Madona – Korbiko Švenčiausioji Mergele Marija – užtark mus pas Dievą, globok mūsų tremtinius, sugrįžusius ir likusius Sibiro žemėje, o mums, besidžiaugiantiems laisve, padėk branginti savo lietuviškas ir krikščioniškas šaknis. Prašome Tavęs vardan Dievo Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Amen“ iki vėlumos, buvo skaitomi tremtinių vardai, pavardės ir jų likimai.

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė, el. p. dirva.press@gmail.com

Birželio 14 dieną Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos nariai dalyvavo projekto Misija Sibiras istorinės atminties akcijoje „Ištark, išgirsk, išsaugok“.

Živilės Gurauskienės nuotr.

BALTARUSIJOJE PRISIMINTOS TRĖMIMŲ IR OKUPACIJOS AUKOS

Birželio 14 d. Lietuvos ir Lenkijos diplomatai pagerbė sovietinio režimo aukas Červenėje, kur prieš 80 metų, tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt pirmųjų birželį neteko gyvybių daugiau kaip du tūkstančiai lietuvių, lenkų, baltarusių, kitų tautybių nekaltų žmonių. Tūkstančiai politinių kalinių buvo pėsčiomis išvaryti iš Minsko kalėjimo link Červenės miestelio, kur buvo sušaudyti.

Naktį iš birželio dvidešimt trečios į dvidešimt ketvirtą šalia Bigosovo geležinkelio stoties buvo sušaudyti Lietuvos Nepriklausomybės akto

signataras, diplomatas Kazimieras Bizauskas, tarnautojai Ignas Bieliūnas ir Tadeušas Kognovickis, kapitonas Antanas Gedmantas, diplomatas Jonas Jablonskis, policininkai Teofilus Knyva, Justinas Petkus-Petkevičius, Juozas Švoba ir Stasys Valkauskas, darbininkas Petras Limantas, karys Vytautas Purvys, moksleivis Albinas Sakalas, majoras Stasys Šaulys, amatininkas Jonas Šeškūnas, studentas Juozas Kazys Vosylius.

Birželio dvidešimt ketvirtą vakare sušaudyti vienuolis Martynas Gedvilas, pulkininkas, vidaus reikalų

ministras Steponas Rusteika, žurnalistė Vanda Prancikonienė, kapitonas Albertas Švarplaitis, tarnautojai Bronius Kantauskas ir Vladas Raupys, Jonas Šleinyš.

Naktį iš birželio dvidešimt šeštos į dvidešimt septintą buvo surengtos masinės visų kalinių žudynės. Sužeistieji buvo pribaijami sūviu į galvą. Žuvo darbininkai Jonas Abromaitis ir Antanas Šimanavičius, tarnautojai Antanas Barzda, Bronius Bikinas, Adomas Jonaitis ir Aleksandras Nemčiauskas, žurnalistas Vincas Daudzvardas-Daugvardis, pulkininkai Balys Giedraitis ir Juozas Šarauskas, studentai Glemža,

Vytautas Peža ir Stasys Tilinskas, leitenantas Juozas Jakaitis, gydytojas Petras Kupčiūnas, majorai Vladislavas Opulskis ir Jonas Špokevičius, policininkai Vasilius Rutkauskas ir Juozas Zdanavičius, teisininkas Ivanas Tatarincevas ir šimtai kitų žymių lietuvių veikėjų ar paprastų ūkininkų, darbininkų ir tarnautojų.

LR URM

SEINUOSE LANKĖSI LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRAS GABRIELIUS LANDSBERGIS

Birželio 7 dieną Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras G. Landsbergis, su darbo vizitu lankydamasis Seinuose, „Lietuvių namuose“ susitiko su Lenkijos lietuvių organizacijų, švietimo ir kultūros įstaigų vadovais.

Susitikimo metu Punsko viršaitis Vytautas Liškauskas kalbėjo apie bendradarbiavimą su Lietuvos pasienio regiono savivaldybėmis, bendrą projektų įgyvendinimą ir padėjo Lietuvos Vyriausybei už nuolatinę paramą. Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė, Suvalkų lietuvių vaikų darželio vadovė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė iškėlė vaikų ugdymo lietuvių kalba tęstinumo problemą Suvalkų mieste. Lietuviškų mokyklų vadovai Algirdas Vaicekuskas, Alvydas Nevulis ir Jonas Vydra taip pat įvardijo aktualiausias problemas, susijusias su švietimu – lietuviškų mokyklų skaičiaus mažėjimą, vadovėlių lietuvių

kalba trūkumą ir nepakankamą švietimo įstaigų finansavimą.

Apsilankęs Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje, pastatytoje ir remiamoje Lietuvos lėšomis, ministras teigė, kad būtina praktiškai įgyvendinti abiejų valstybių švietimo ministrų pasirašytą veiksmų planą, numatantį reikiamą lietuviškų mokyklų finansavimą iš Lenkijos savivaldybių.

„Palaikome nuolatinį dialogą su Lenkijos centrine ir vietine valdžia, siekiame kuo greičiau išspręsti ir pagrindines lietuviškos mokyklos, ir kultūros centro įkūrimo Suvalkuose klausimą“, - sakė ministras.

Vizito metu G. Landsbergis pagerbė lietuvių savanorių atminimą Berznyko kapinėse, padėjo gėlių prie vyskupo Antano Baranausko paminklo ir 2010 metų Smolensko aviakatastrofos aukų paminklo Seinuose.

LR URM

LIETUVIŲ BENDRUOMENEI LATVIJOJE - 30

Birželio 12 d. Latvijos lietuvių bendruomenė šventė 30-ąjį gimtadienį. Lietuvos užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis pasveikino bendruomenę ir

dėkojo už neblėstantį norą puoselėti lietuvių tautinę savimonę, už Lietuvos vardo garsinimą ir pastangas stiprinti Lietuvos ir Latvijos draugystę.

LR URM

Birželio 14 d. Lietuvos ir Lenkijos diplomatai pagerbė sovietinio režimo aukas Červenėje, Baltarusijoje.

LR URM

RAINIŲ TRAGEDIJOS 80-MEČIUI SKIRTA PARODA: „RAINIŲ TRAGEDIJA: ATMINTIS GYVA”

Birželio 16 d. Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas dalyvavo parodos, skirtos RAINIŲ TRAGEDIJOS 80-mečiui, atidaryme Okupacijos ir laisvės kovų muziejaus skverelyje (Aukų g. 2A, Vilnius). Susirinkusiems ministras priminė svarbą prisiminti RAINIŲ ŽUDYNES ir kaip sovietinė okupacinė valdžia siekė tai ištrinti iš tautos atminties. Paroda „RAINIŲ TRAGEDIJA: atmintis gyva” bus eksponuojama iki birželio 22 dienos.

Parodoje eksponuojamas žiauriai nukankintų žmonių sąrašas, kaltinimai, kuriais remiantis buvo suimti ir vėliau nužudyti žmonės. NKVD ir NKGB darbuotojai pasinaudojo tuo, kad prasidėjo karas, ir naikino kitokių pažiūrų žmones, buvusių lietuviškų organizacijų (tautininkų, jaunlietuvių, šaulių ir kt.) narius. Jie buvo suimti už vadinamąją „antisovietinę veiklą”, įvairias tautiško apvaiskumą.

Parodoje nuosekliai pasa-

kojama, kokia buvo to meto politinė situacija Lietuvoje, už ką, kodėl suimti ir kalinti žmonės, kaip jie mirė. Parodyta, kad apie RAINIŲ TRAGEDIJOS nusikaltimus prabilta tik 1988 metais, vėliau sudaryta vyriausybinių komisijų komisija karo nusikaltimams tirti.

Parodoje eksponuojamos nuotraukos, dokumentai iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Lietuvos ypatingojo archyvo, Šiaulių apygardos teismo archyvo.

Trys kilometrai į rytus nuo Telšių, RAINIŲ MIŠKELYJE, 1941 m. naktį iš birželio iš 24-osios į 25-ąją besitraukiantys sovietų kariai, talkinami vietinių NKGB ir NKVD pareigūnų, sadistiškai nužudė 76 Telšių kalėjimo politinius kalinius. Žuvusieji – tarnautojai, ūkininkai, moksleiviai, mokytojai, prekybininkai, amatininkai, darbininkai iš Telšių, Kretingos ir kitų vietovių, vienintelė jų „kaltė” buvo Tėvynės meilė ir nenoras paklusti sovietų valdžiai. **LR KAM**

UŽ LAISVĘ IR ŽMOGIŠKUMĄ REIKIA KOVOTI KASDIEN

Birželio 12 d., Rumšiškės. Prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo Lapteviečių brolijos susitikime Rumšiškių liaudies buities muziejuje prie tremtinių žeminukės-jurtos, kur buvo paminėtos Lietuvos gyventojų masinių trėmimų 80-osios metinės.

Vien per pirmąją trėmimų savaitę, prasidėjusią 1941 m. birželio 14 d., specialūs sovietų daliniai iš Lietuvos ištrėmė apie 18 tūkstančių žmonių – mokytojų, medikų, politikų, karininkų, ūkininkų, jų šeimas su mažamečiais vaikais. Dalis atsidūrė atšiauriausioje Rusijos vietoje – Arktyje, prie Laptevų jūros.

Pasak Prezidentės, tremtis Lietuvai niekada netaps toli-

ma praeitimi, kad ir kiek metų prabėgtų. Ši žaizda iš tų, kurių laikas negydo. Ši diena taip pat skamba kaip rimtas perspėjimas – atrodo, kad tokie žiaurumai galėjo vykti taip seniai, prieš aštuoniasdešimt metų, tačiau matome, kas vyksta už mūsų sienos – žmogiškumo stoka, savo žmonių naikinimas tik dėl to, kad jie kitaip galvoja, pasirodo, gali būti ir šiandien. Baisiausia, kad istorinės žiaurios pamokos nėra išmokstamos ir kad už laisvę, už žmogiškumą reikia kovoti kasdien.

Prie paminklo tremties kančioms Prezidentė padėjo gėlių ir dėkojo lapteviečiams už išsaugotus liudijimus apie sovietinį genocidą, už tremtinių dvasios jėgą, kuria jie dalijasi

Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas dalyvavo parodos, skirtos RAINIŲ TRAGEDIJOS 80-mečiui, atidaryme Okupacijos ir laisvės kovų muziejaus skverelyje. *Giedrės Maksimovicz Alkema nuotr.*

LIETUVOS GYVENTOJŲ NETEKTYS OKUPACIJŲ METAIS:

1940 m. birželio 15 – 1941 m. birželio 22 dienomis:

Įkalinta, nužudyta ir ištrėmta 23 tūkstančiai Lietuvos gyventojų;

1944-1953 metais:

Suimta ir įkalinta 186 tūkstančiai Lietuvos žmonių;

Ištrėmta 118 tūkstančių;

Žuvo 20 500 partizanų ir jų rėmėjų;

Lageriuose ir kalėjimuose žuvo apie 25 tūkstančiai;

Tremtyje žuvo 28 tūkstančiai žmonių;

1954–1986 metais:

Suimta ir įkalinta dėl politinių motyvų tūkstantis žmonių;

Nacių Vokietijos okupacijos metais:

1941 birželio 22-1944 metų liepą:

Įkalinta, išvežta į koncentracijos stovyklas – 29 tūkstančiai 500 žmonių;

Nužudyta 240 tūkstančių, iš jų apie 200 tūkstančių žydų tautybės žmonių;

Išvežta priverstiniai darbai į Vokietiją 60 tūkstančių žmonių;

1940–1941, 1944–1947 ir 1957–1960 metais buvo priversti išvykti ir repatrijuoti:

496 tūkstančiai lietuvių, lenkų, vokiečių ir Klaipėdos krašto žmonių.

1991 metais ginant Lietuvos nepriklausomybę žuvo:

Sausio 13-ąją prie Televizijos bokšto, Krakūnų, Medininkų pasienio postuose ir prie Aukščiausiosios Tarybos – 23 žmonės;

Sužeista ar kitaip nukentėjo 900 asmenų.

LGGRTC inf.

su mumis visais ir pasauliu.

Dėl tremčių, prasidėjusių prieš 80 metų, Lietuva prarado daugiau nei ketvirtį milijono darbščių, šviesių, savo šalį mylėjusių žmonių.

Prezidentės biuras

MINIMOS OKUPACIJOS IR GENOCIDO, GEDULO IR VILTIES DIENOS

„Atminti tai, kas vyko birželio 14-ąją, yra svarbu pirmiausia todėl, nes tai buvo tik pradžia. Pabaiga buvo gerokai vėliau – 1953 metais buvo pasutiniai ištrėmti žmonės, lietuviai buvo žudomi ir dar vėliau. Lietuva, Antrojo pasaulinio karo metu ir „Karo po karo” metu netekusi vieno milijono žmonių, tą skaudžiai išgyveno. Mes tas netektis jaučiame iki šiol. Milijonas Lietuvos žmonių, iš kurių 300 tūkst. į Sibirą patekusių ir nužudytų lietuvių, galėjo tapti būsimais mokslininkais, mokytojais, kūrėjais, tačiau likimas ir okupantai buvo negailestingi”, – sako krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas minint Okupacijos ir genocido dienas 81-ąsias bei Gedulo ir vilties 80-ąsias metines.

1941 m. birželio 14 d., 3 val. ryto, sovietų represinės struktūros pradėjo masiškai tremti Lietuvos gyventojus į

atokiais šiaurines teritorijas. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, per keletą dienų į gyvulinius vagonus buvo sugrūsta ir iš Tėvynės išvežta apie 18 tūkst. Lietuvos gyventojų. 1952 m. buvo vykdomi masiniai partizanų ir jų šeimų, rėmėjų trėmimai siekiant suduoti galutinį smūgį partizaniniam pasipriešinimui Lietuvoje.

Pagrindinis pirmojo trėmimo tikslas buvo akivaizdus – pašalinti iš Lietuvos gyventojus, pasižymintčius aktyvia tautine savimone. Tremtis neplenkė nė vieno Lietuvos gyventojų sluoksnio, bet labiausiai nukentėjo inteligentija.

1940 m. birželio 15 d. Sovietų sąjunga okupavo Lietuvą – Okupacijos ir genocido diena. Sovietų okupacijos metu įkalinta ir ištrėmta 280 tūkstančių Lietuvos piliečių.

LR KAM

Prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo Lapteviečių brolijos susitikime Rumšiškių liaudies buities muziejuje prie tremtinių žeminukės-jurtos, kur buvo paminėtos Lietuvos gyventojų masinių trėmimų 80-osios metinės.

LRS, Dž Barysaitės nuotr.

KNYGA APIE GARBĖS GENERALINĮ KONSULĄ VYTAUTĄ ČEKANAUSKĄ

Šiais metais, t.y. 2021-tais sukanka 12 metų, kai mirė žymus visuomenės ir diplomatinės veikėjas, Lietuvos atstovo Jungtinių Amerikos Valstijų Vakaruose, Los Andžele, garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas. Kaip tik šiuo metu Vilniuje pasirodė „Vagos“ leidyklos išleista knyga pavadinimu „Garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas. Atstovavimas Lietuvai JAV Vakarų pakrantėje“. Autorius J. Skirius.

Knygą apie garbės generalinio konsulo Vytauto Čekanausko gyvenimą ir veiklą parengė Vilniaus universiteto ir Kauno VDU prof. Juozas Skirius, kuris yra kelių monografijų apie diplomatus B. K. Balutį, konsulą J. Bielskį, JT Lietuvos atstovą A. Simutį ir kitus diplomatus autorius. Knyga apima labai ilgą lietuvių išeivijos politinės veiklos periodą, nuo pat VLIKo ir ALTos susikūrimo iki Lietuvos išsilaisvinimo iš sovietinės okupacijos.

Knyga apie Vytautą Čekanauską prasideda pasakojimu apie ramią kauniečio Vytauto vaikystę ir kaip viskas pasikeičia, kai jam, penkiolikmečiui, teko bėgti su tėvu pasakui bombarduojamą vokiečių armiją į Liepoją. Iš ten jie laivu nusigauna į Vokietiją. Prasideda pabėgėlių gyvenimas.

Lietuviai-pabėgėliai iš pat pradžių organizavo mokyklas jaunajai kartai. Vytautas baigia Ravensburgo lietuvių gimnaziją, įsidarbina vertėju prancūzų sektoriuje. Gavęs iškvietimą, jis 1949 m. atvyksta į Čikagą, kur pradeda dirbti ir vakarais mokytis. Prasidėjus konfliktui Tolimuosiuose Ry-

Vytautas Čekanauskas

tuose, buvo pakviestas į JAV kariuomenę, apmokytas radiistu ir išsiųstas į Korėjos karą. Sužeistas ir apdovanojamas keliais ordinais, (tarp jų „Purple Heart“ už sužeisto kario išnešimą iš mūšio lauko), jis grįžta į Čikagą, kur pasinaudojęs karo stipendija pradeda elektronikos mokslų studijas Iliojaus Champaign-Urbana universitete. 1957 m. kaip elektronikos inžinierius pradeda darbo karjerą vienoje iš žymiausių aeronautikos srityje kompanijų *North American Aviation, Inc.*; joje dirbo šešerius metus ir po to trylika metų – *Hughes Aircraft Co.* erdvės sistemų skyriuje, kur buvo projektuojamos kosmonautikos slaptosios raketos. 1959 m. sukuria šeimą su Jannina Budriūnaite.

Apsigyvenęs Los Andželo

mieste, čia randa labai gausią lietuvių bendruomenę. Prel. Juliaus Maciejausko įkurtoje Šv. Kazimiero ir klebono Jono Kučingio išpuoselėtoje parapijoje veikė apie 40 įvairiausių ratelių, draugijų, klubų.

Vytautas Čekanauskas pirmiausiai įsitraukė į BALFo, t. y. Bendrojo Amerikos lietuvių šalpos fondo veiklą, paskui perėjo į Amerikos lietuvių tarybos (ALT) politinės veiklos organizaciją. Kartu su latviais ir estais buvo rengiamos demonstracijos, pri-

menant pasauliui bausių Baltų tautų Birželio trėmimų į Sibirą tragediją. Turėdamas stiprių istorinių žinių ir būdamas nepaprastai geros iškalbos bei pareigingas, jis talkininkavo visoms lietuviškoms organizacijoms jų renginiuose, įgijo draugų tarp kitataučių ir amerikiečių. Ypač daug jis dirbo Los Andželo Pavergtųjų tautų komitete ir amerikiečių respublikonų partijoje. Švenčiant JAV 200 metų sukaktį 1976 m., jam teko didelis organizacinis darbas *International Heritage Team* grupėje.

1976 m. mirė Lietuvos garbės generalinis konsulas Los Andžele dr. Julius Bielskis. Lietuvių visuomenė susirūpino, kas galėtų pratęsti konsulato darbą. Jau anksčiau būta tam tikros trinties tarp lietuvių bendruomenės (LB) ir Amerikos lietuvių tarybos

(ALT), o dabar ji jau liepsnojo atvira ugnimi – nesutariant, ką reiktų vieningai siūlyti kandidatui. Buvo atvejų, kai patys veikėjai siūlėsi esą tinkamiausi – ypač tuo pasižymėjo buvo „frontininkai“. Vytauto Čekanausko kandidatūrą parėmė Lietuvos generalinis konsulas Niujorke A. Simutis, taip pat Lietuvos atstovas Vašingtone dr. S. A. Bačkis. 1977 metų spalio 6 d. JAV valstybės departamentas pranešė, kad Vytautui Čekanauskui suteiktas Lietuvos garbės generalinio konsulo Los Andžele vardas ir pareigos. Valdžios paramos jis negavo, dažnai ir organizacijoms pagelbėti tekdavo savomis lėšomis. Labiau susipratę lietuviai ėmė jam talkininkauti sukūrė komitetą, kurį sudarė Alfonsas Tumas, Edvinas Balceris, Jonas Petronis ir Albinas Markevičius – jie renginių pelnu remdavo naująjį konsulą. Inžinierius, slaptų raketų projektuotojas, greitai tapo tvirtu įstatymų žinovu, profesionalu diplomatinėje tarnyboje. Ne kartą jis buvo renkamas Los Andželo diplomatinio korpuso vienu iš vadovaujančių asmeniu. Jis lengvai bendravo su vietos, Kalifornijos ir visos Amerikos valdžios atstovais bei Kongreso nariais.

Iki Lietuvos laisvėjimo tuo metu dar nebuvo jokių žymių. Pasaulio media pateikdavo žinių apie sustiprėjusias represijas prieš Lietuvos tikinčiuosius, disidentus ir jų teismus. Dar turėjo praeiti per dešimt metų, kol Gorbačiovo atviresnė politika leido suburti Lietuvos intelektualinę ir politinę jėgą į Lietuvos Sąjūdžio grupę, vadovaujamą prof. Vytauto Landsbergio.

Aš sutikau konsulą Vytautą Čekanauską mūsų parapijoje,

įsitraukusį į Lietuvos dukterų draugijos veiklą; vėliau mes, Kalifornijos lietuvių kredito unijos darbuotojai, jį sutikdavome labai dažnai. Mat jis ilgus metus dirbo mūsų kredito unijos valdyboje vicedirektoriumi. Kredito unijos darbuotojai apsupdavo jį klausimais apie paskutinius pranešimus iš gimtojo krašto, apie didžiųjų šalių ir ypač JAV pasirošimą padėti kovojančiai Lietuvai. Kai mano giminaitė buvo deportuota, jis pirmasis atėjo mums į pagalbą. Su mūsų nelaime jis buvo šalia ir kreipė mano ir giminaitės šeimos pastangas, kad ji galėtų sugrįžti. Likau didžiai skolinga jam už pagalbą, patarimus ir žmonišką rūpestį paprasto lietuviuo nesėkme.

Toks buvo labai gerbiamas Lietuvos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, didis Los Andželo lietuvių visuomenės narys, nuo vargingo „dypuko“ tapęs žymiu Lietuvos diplomatu Jungtinėse Amerikos Valstijose. Tik tikslą turintis ir sunkaus darbo nebijantis žmogus galėjo perprasti erdvėlaivių sistemų paslaptis ir didžiosios politikos kursas.

Apie visą tai ir dar daugiau, kas nebuvo paminėta šiame straipsnyje, jūs rasite nepaprastai įdomioje knygoje, kurios autorius yra istorikas prof. Juozas Skirius. Esame dėkingi jam, sugebėjusiam parodyti lietuvių išeivijos daugialypę politinę, kultūrinę veiklą, kurią bjauriausiais būdais puolė okupantas. Kuo labiau puolė, tuo mums buvo aiškiau, kad išeivija savo veikla yra teisinga. Tik jie galėjo mums kalbėti apie Helsinkio ir Belgrado protestus. Tyliai linkejome jiems sėkmės.

Regina Gasparonienė

DALIOS TAMULEVIČIŪTĖS LIETUVIŲ AUTORIŲ SCENOS MENO KŪRINIŲ KONKURSAŲ LAIMĖJO RAINIŲ TRAGEDIJAI SKIRTA PJESĖ

Kultūros ministerijos ir Varėnos rajono savivaldybės organizuojamo 2021 metų Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūrinių konkurso laimėtoju išrinktas Klaipėdos jaunimo teatro pateiktas eskizas pagal dramaturgo Mindaugo Nastaravičiaus pjesę „Miškelis“ (režisierius Valentinus Masalskis).

Dramoje pasakojama apie paskutinę sovietų okupacijos savaitę, kai 1941 metų birželio 22–28 dienomis Lietuvoje buvo nužudyta beveik 1000 kalinių ir civilių gyventojų. Artinantis Vokietijos kariuomenei, į Rusijos kalėjimus ir lagerius išvežta apie 1300 kalinių – ketvirtadalis Lietuvoje kalintų žmonių. Žiaurumu išsiskyrė Telšių kalėjimo politinių kalinių nužudymas Rainių miškelyje. Dviem ka-

liniams pavyko iš ten ištrūkti, o vienintelis Jonas Šapalas išgyveno Rainių žudynes. Jis 1988-aisiais parašė laišką Lietuvos Aukščiausiajai Tarybai, kuriame papasakojo tos nakties aplinkybes. Dramoje „Miškelis“ pasakojama apie sovietinio režimo nusikaltimus ir jų pasekmes. Birželio 24 d. minimos 80-osios Rainių tragedijos metinės.

Šiomet Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūrinių konkursui parodyti devyni darbai. Juos vertino: teatro ir kino aktorius, režisierius, skaitovas Vladas Bagdonas, teatro kritikė Ramunė Balevičiūtė, aktorė Kristina Kazlauskaitė, režisierius Algirdas Mikutis, Varėnos rajono savivaldybės Kultūros ir sporto skyriaus vedėja Regina Svirskienė, teatro

kritikė Kamilė Žičkytė.

Šio konkurso tikslas – inicijuoti scenos meno kūrinių pagal klasikinę ir šiuolaikinę lietuvių literatūrą eskizų / ištraukų sukūrimą skatinant scenos meno kūrėjų iniciatyvą ir meninę saviraišką, stiprinant lietuvių literatūros ir teatro tarpusavio ryšius.

Spektakliui sukurti Kultūros ministerija skirs 20 275 eurų.

LR KM

Klaipėdos jaunimo teatre „Miškelis“.

Agnė Vilbikaitė nuotr.

STENDAS OBELIŲ MIESTELYJE

Artėjant 1941 m. Birželio sukilimo 80-čiui LGGRTC įrengė informacinį stendą, skirtą Obelių sukilėliams ir sovietinėms aukoms atminti.

Stendas įrengtas Obelių miestelyje, šalia Laisvės kovų istorijos muziejaus.

Siekdami atkurti Lietuvos nepriklausomybę Obelių miestelyje sukilėliai slapta ėmė burtis 1941 m. birželio pradžioje, likus kelioms savaitėms iki nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karo. Drąsesni ir patriotiškai nusiteikę Obelių krašto vyrai, pirmą kartą gyvenime susidūrę su nekaltų žmonių, artimųjų, trėmimu į Sibirą, sovietiniu teroru, jau nebemorėjo be kovos pasiduoti likimui. Vienas sukilėlių būrys susibūrė Obelių miestelyje, kitas spontaniškai būrėsi Obelių geležinkelio stotyje, kurioje tuo metu buvo didžiulės, besitraukiančios į rytus sovietinės kariuomenės pajėgos. Apie devyniasdešimt sukilėlių, kurių daugumą sudarė paprasti kaimo ūkininkai, buvę nepriklausomos Lietuvos valstybės tarnautojai, Šaulių sąjungos nariai 1941 m. birželio 23 d. stojo į kovą su besitraukiančiais raudon-

narmiečiais, milicininkais, partiniais aktyvistais. Į sukilimą taip pat įsitraukė Lukštų, Kriaunų, Aleksandravėlės sukilėlių būriai.

Birželio 23–28 d. Obelių valsčiuje vykęs sukilimas pareikalavo aukų. Žuvę sukilėliai, sovietinio teroro aukos buvo iškilingai palaidotos Obelių kapinėse.

1942 m. Obelių kapinėse, prie žuvusių Birželio sukilimo dalyvių kapų, vietos gyventojų paaukotomis lėšomis ir sportininkas lietuvių tautos, patyrusios Sovietų okupaciją, represijas, trėmimus ir prievartą, bandymas vėl atgauti Nepriklausomybę.

Obelių miestelyje sukilėliai slapta ėmė burtis likus kelioms savaitėms iki nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karo. Drąsesni ir patriotiškai nusiteikę Obelių krašto vyrai, pirmą kartą gyvenime susidūrę su nekaltų žmonių, artimųjų, trėmimu į Sibirą, sovietiniu teroru, jau nebemorėjo be kovos pasiduoti likimui. Obelių miestelyje susibūrė pirmas sukilėlių būrys. Dar vienas sukilėlių būrys spontaniškai susibūrė Obelių geležinkelio stotyje, kurioje tuo metu buvo didžiulės, besitraukiančios į rytus sovietinės kariuomenės pajėgos. Karo pradžioje per Rokiklį, Daugpilio kryžimį traukėsi sovietinės pajėgos. Obelių sukilėlių būriai (apie devyniasdešimt sukilėlių), kurių daugumą sudarė paprasti kaimo ūkininkai, nepriklausomos Lietuvos valstybės tarnautojai, Šaulių sąjungos nariai 1941 m. birželio 23 d. stojo į kovą su besitraukiančiais raudonarmėmis, milicininkais, partiniais aktyvistais. Obelių valsčius tapo pasipriešinimo besitraukiančiam okupantui židinį. Į sukilimą įsitraukė Lukštų, Kriaunų, Aleksandravėlės sukilėlių būriai. Birželio 23–28 d. Obelių valsčiuje įvykęs sukilimas pareikalavo aukų. Žuvę sukilėliai, sovietinio teroro aukos buvo iškilingai palaidotos Obelių kapinėse.

1941 metais įvykę Birželio sukilimas, obeliečių sugebėjimas narsiai ir ryžtingai pasipriešinti Sovietiniam okupantui sužadino visuotinį patriotišką įvykių jausmą ir dainavimą.

PAMINKLAS 1941-ŪJŲ METŲ BIRŽELIO SUKILIMO DALYVIAMS IR SOVIETINIO TERORO AUKOMS ATMINTI OBELIŲ KAPINĖSE

1942 m. Obelių kapinėse prie žuvusių Birželio sukilimo dalyvių kapų, vietos gyventojų paaukotomis lėšomis buvo pastatytas įspūdingas aštuonių metrų ilgio ir trijų metrų aukščio betoninis paminklas. Sunkiais nacistinės Vokietijos okupacijos metais obeliečiai sugebėjo įamžinti ne tik sukilimą prieš sovietinę valdžią, bet ir pirmosios sovietinės okupacijos aukas, žuvusius, išstremtus krašto žmones.

Pokariu daugelis obeliečių sukilimo dalyvių tapo laisvės kovotojais, jų likimą paženklino žūtys ar ilgų metų sovietinį kalėjimą ar lagerių Gogotos.

1941-ųjų birželio sukilimas buvo entuziasingas, visuotinis ir spontaniškas lietuvių tautos, patyrusios Sovietų okupaciją, represijas, trėmimus ir prievartą, bandymas vėl atgauti Nepriklausomybę.

Obelių miestelyje sukilėliai slapta ėmė burtis likus kelioms savaitėms iki nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karo. Drąsesni ir patriotiškai nusiteikę Obelių krašto vyrai, pirmą kartą gyvenime susidūrę su nekaltų žmonių, artimųjų, trėmimu į Sibirą, sovietiniu teroru, jau nebemorėjo be kovos pasiduoti likimui. Obelių miestelyje susibūrė pirmas sukilėlių būrys. Dar vienas sukilėlių būrys spontaniškai susibūrė Obelių geležinkelio stotyje, kurioje tuo metu buvo didžiulės, besitraukiančios į rytus sovietinės kariuomenės pajėgos. Karo pradžioje per Rokiklį, Daugpilio kryžimį traukėsi sovietinės pajėgos. Obelių sukilėlių būriai (apie devyniasdešimt sukilėlių), kurių daugumą sudarė paprasti kaimo ūkininkai, nepriklausomos Lietuvos valstybės tarnautojai, Šaulių sąjungos nariai 1941 m. birželio 23 d. stojo į kovą su besitraukiančiais raudonarmėmis, milicininkais, partiniais aktyvistais. Obelių valsčius tapo pasipriešinimo besitraukiančiam okupantui židinį. Į sukilimą įsitraukė Lukštų, Kriaunų, Aleksandravėlės sukilėlių būriai. Birželio 23–28 d. Obelių valsčiuje įvykęs sukilimas pareikalavo aukų. Žuvę sukilėliai, sovietinio teroro aukos buvo iškilingai palaidotos Obelių kapinėse.

1941 metais įvykę Birželio sukilimas, obeliečių sugebėjimas narsiai ir ryžtingai pasipriešinti Sovietiniam okupantui sužadino visuotinį patriotišką įvykių jausmą ir dainavimą.

Paminklo statybą organizavo Obelių bažnyčios klebonas Leonas Virkutis. Paminklą sukūrė ir jo statybai vadavo Birželio sukilimo dalyvis, geležinkelio meistras ukrainietis Gurijus Kateščenka. Karo audrų nublokštas į Obelius jis garsėjo tapytojo ir skulptoriaus talentu.

Sovietinės okupacijos me-

1942 m. Obelių kapinėse prie žuvusių Birželio sukilimo dalyvių kapų, vietos gyventojų paaukotomis lėšomis buvo pastatytas įspūdingas aštuonių metrų ilgio ir trijų metrų aukščio betoninis paminklas. Sunkiais nacistinės Vokietijos okupacijos metais obeliečiai sugebėjo įamžinti ne tik sukilimą prieš sovietinę valdžią, bet ir pirmosios sovietinės okupacijos aukas, žuvusius, išstremtus krašto žmones.

Pokariu daugelis obeliečių sukilimo dalyvių tapo laisvės kovotojais, jų likimą paženklino žūtys ar ilgų metų sovietinį kalėjimą ar lagerių Gogotos.

1941-ųjų birželio sukilimas buvo entuziasingas, visuotinis ir spontaniškas lietuvių tautos, patyrusios Sovietų okupaciją, represijas, trėmimus ir prievartą, bandymas vėl atgauti Nepriklausomybę.

Obelių miestelyje sukilėliai slapta ėmė burtis likus kelioms savaitėms iki nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karo. Drąsesni ir patriotiškai nusiteikę Obelių krašto vyrai, pirmą kartą gyvenime susidūrę su nekaltų žmonių, artimųjų, trėmimu į Sibirą, sovietiniu teroru, jau nebemorėjo be kovos pasiduoti likimui. Obelių miestelyje susibūrė pirmas sukilėlių būrys. Dar vienas sukilėlių būrys spontaniškai susibūrė Obelių geležinkelio stotyje, kurioje tuo metu buvo didžiulės, besitraukiančios į rytus sovietinės kariuomenės pajėgos. Karo pradžioje per Rokiklį, Daugpilio kryžimį traukėsi sovietinės pajėgos. Obelių sukilėlių būriai (apie devyniasdešimt sukilėlių), kurių daugumą sudarė paprasti kaimo ūkininkai, nepriklausomos Lietuvos valstybės tarnautojai, Šaulių sąjungos nariai 1941 m. birželio 23 d. stojo į kovą su besitraukiančiais raudonarmėmis, milicininkais, partiniais aktyvistais. Obelių valsčius tapo pasipriešinimo besitraukiančiam okupantui židinį. Į sukilimą įsitraukė Lukštų, Kriaunų, Aleksandravėlės sukilėlių būriai. Birželio 23–28 d. Obelių valsčiuje įvykęs sukilimas pareikalavo aukų. Žuvę sukilėliai, sovietinio teroro aukos buvo iškilingai palaidotos Obelių kapinėse.

1941 metais įvykę Birželio sukilimas, obeliečių sugebėjimas narsiai ir ryžtingai pasipriešinti Sovietiniam okupantui sužadino visuotinį patriotišką įvykių jausmą ir dainavimą.

Paminklo statybą organizavo Obelių bažnyčios klebonas Leonas Virkutis. Paminklą sukūrė ir jo statybai vadavo geležinkelio meistras ukrainietis Gurijus Kateščenka. Karo audrų nublokštas į Obelius jis garsėjo tapytojo ir skulptoriaus talentu.

Sovietinės okupacijos me-

1997 m. tuo pradėjo rūpintis Laisvės kovų istorijos muziejaus Obeliuose Andrius Dručkus, o šį kilnų sumanymą įgyvendinti pavyko Obelių krašto garbės piliečiui Donatui Smalinskui. Jo pastangomis ir daugybės gerų žmonių valios dėka 2013 m. paminklas buvo atstatytas.

1942 m. Obelių kapinėse esantį paminklą, skirtą 1941-ųjų birželio sukilimo dalyviams ir sovietinio teroro aukoms atminti.

Laisvės kovų istorijos muziejus Obeliuose (2007 m.)

Paminklo statybą organizavo Obelių bažnyčios klebonas Leonas Virkutis. Paminklą sukūrė ir jo statybai vadavo geležinkelio meistras ukrainietis Gurijus Kateščenka. Karo audrų nublokštas į Obelius jis garsėjo tapytojo ir skulptoriaus talentu.

Paminklo atstatymas 2013 m.

1942 m. Obelių kapinėse esantį paminklą, skirtą 1941-ųjų birželio sukilimo dalyviams ir sovietinio teroro aukoms atminti.

Informacinis stendas, skirtas Birželio 14 d. Obelių sukilėliams ir sovietinėms aukoms atminti. www.genocid.lt/

Paminklo statybą organizavo Obelių bažnyčios klebonas Leonas Virkutis. Paminklą sukūrė ir jo statybai vadavo Birželio sukilimo dalyvis, geležinkelio meistras ukrainietis Gurijus Kateščenka. Karo audrų nublokštas į Obelius jis garsėjo tapytojo ir skulptoriaus talentu.

Sovietinės okupacijos me-

tais, paminklas kaip narsaus pasipriešinimo simbolis buvo griauamas kelis kartus, tačiau tvirtą monumentą galutinai sunaikinti pavyko tik 1976 m.

Obeliečių viltis atstatyti memorialą ir taip pagerbti sukilimo dalyvius bei sovietinio teroro aukas atsirado atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę.

1997 m. tuo pradėjo rūpintis Laisvės kovų istorijos muziejaus Obeliuose ikūrėjas Andrius Dručkus, o šį kilnų sumanymą įgyvendinti pavyko Obelių krašto garbės piliečiui Donatui Smalinskui. Jo pastangomis ir daugybės gerų žmonių valios dėka 2013 m. paminklas buvo atstatytas.

www.genocid.lt

SEIMO NARIO AUDRONIAUS AŽUBALIO PRANEŠIMAS: „LIETUVOS NACIONALINĖJE MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKOJE – ISTORINĖS KNYGOS LIETUVOS SUKILIMUI ATMINTI PRISTATYMAS IR DISKUSIJA“

Knygos pristatymo dalyviai.

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuotr.

Birželio 16 d. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos konferencijų salėje pristatyta „Žaros“ leidyklos išleista visuomeninės redakcinės kolegijos autorių knyga „Birželis kvietė į Kovą. 1941-06-23 Lietuvos sukilimui atminti“. Knyga skirta paminėti sukilimo 80-metį ir atspindėti sukilimo siekį atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

„Pagaliau pristatėme ką tik iš leidyklos išėjusį pirmą knygą „Birželis kvietė į Kovą“

tomą. Dirbame, kad pralaužtume NKVD ir KGB darbuotojų statytą (deja, tebestatomą) melo sieną, sugriautume jų skleistus nebūtus dalykus apie Lietuvos rezistentus. Ateis laikas, kai turėsime savo sukilėliams, Lietuvos gynėjams paminklus ne prastesnius nei Vengrijoje“, – kalbėjo Seimo narys **Audronius Ažubalis**.

Sveikinimą renginio svečiams atsiuntė ir renginyje negalėjęs dalyvauti istorikas **Valdas Rakutis**.

„Mes turime suprasti, kad Lietuva yra valstybė, ir jeigu Lietuvoje vyksta informaciniai karai, turime juos ir kariauti. Vertindami Birželio sukilimą, mes turime didžiulius, kad jis buvo, pagerbti didvyrius, kurie jame dalyvavo. Reikia atskirti sukilėlius nuo nacių kolaborantų. Tai yra du visiškai skirtingi dalykai. Susitvarkykime tuos reikalus ir bus daugiau aiškumo valstybės viduje“, – ragino parlamentar.

Visuotinės gynybos, ko-

lektyvinės tapatybės idėjas pristatė Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) pirmininkas **Laurynas Kasčiūnas**.

„Sukilimas yra tautos valios priešintis okupantams įrodymas – Lietuvos pasipriešinimo sovietinei okupacijai pradžia, kurio organizuota ginkluota fazė kaip partizaninis pasipriešinimas tęsėsi iki 1953 metų. Šis sukilimas nepalieka abejonių, kad lietuvių tauta turėjo aišką supratimą apie įvykusią sovietų okupaciją ir buvo pasiryžusi atkurti nepriklausomą Lietuvos Respubliką. Tai puikus pavyzdys kuriant ir stiprinant pilietinio pasipriešinimo koncepciją šiuolaikinėje Lietuvoje“, – teigė parlamentar.

Į Sukilimą istorinėje perspektyvoje apeliavo ir knygos redakcinės kolegijos narys **Arvydas Sekmokas**: „Lietuva patyrė Abiejų Tautų Respubliką, carinės Rusijos rusifikaciją, kaizerinės Vokietijos muštrą, „savanorišką“ įstojimą į Sovietų Sąjungos gulagą, fašistinės Vokietijos holokaustą, pasikartojusią sovietinę okupaciją ir savanorišką narystę Europos Sąjungoje. Žinomą Vinstono Čerčilio posakį galima perfrazuoti taip: „Nėra amžinų okupacijų ar sąjungų, tėra amžini interesai.“ Amžini Lietuvos interesai yra

išlikti ir būti laisva.“

Mintimis dalijosi ir kiti redakcinės kolegijos nariai.

Profesorius **Vytautas Landsbergis** pabrėžė Sukilimo reikšmę prieš okupantus ir kolaborantus, teisę būti suverenia šalimi, paragino susirinkusius būti savo šalies patriotais.

Knygos sudarytojas **Vidmantas Valiušaitis** apžvelgė knygos „Birželis kvietė į Kovą“ turinį, kartu pasidžiaugė, kad Lietuvoje atsirado knyga, kuria norėta parodyti Sukilimo kontekstą ir kurios iki šiol nebuvo, paskaitė knygos ištrauką.

Prisiminimais apie tuometinius šeimos narių patirtus išgyvenimus dalijosi ir Šaulių sąjungos Vilniaus kuopos vadas šaulys **Kostas Ivanauskas**.

Renginyje dalyvavo knygos redakcinės kolegijos nariai ir autoriai: Audronius Ažubalis, Kostas Ivanauskas, Vytautas Landsbergis, Arvydas Sekmokas, Vidmantas Valiušaitis, krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Laurynas Kasčiūnas, leidyklos „Žara“ vadovė Ramutė Žandarienė, kiti svečiai ir gausus lankytojų būrys.

Knygos autoriai atsakė į svečių klausimus, įsigijusiems aptartą knygą padovanojo autografus. Liepos mėnesį numatoma išleisti knygos antrą tomą, o ateityje – vertimą į anglų kalbą.

LRS

(Atkelta iš 6 psl.)

NUTYLĖTA HOLOKAUS-TO ISTORIJA – RAUDO-NOJO MELO IDEOLOGŲ IR SOVIETŲ PARTIZANŲ NIEKŠYBĖS FONE

Būtų labai gražu tai atlikti šiemet, pagerbiant 1941-jų birželio sukilimo dalyvį Praną Baleniūną ir patį sukilimą, minint jo 80-jų metų sukaktį.

Žurnalistas A. Dargis savo straipsnyje, rašytame 1997 m., kaip tik ir daro išvadą, kad P. Baleniūnas raudonųjų indikšteinų ir endlinų buvo išduotas būtent už dalyvavimą sukilime, vaduojant Kauną ir priešinantis bėgančios sovietų valdžios ir Raudonosios armijos žiaurumui, ir už tai, jog tikėjo Lietuvos laisve, kovojo už jos nepriklausomybės atstatymą ir nepasidavė kolaborantams. Tą žurnalisto išvadą patvirtina ir P. Baleniūno NKVD suformuotos bylos dokumentai, saugomi Ypatingajame Lietuvos archyve. Byloje yra 1955 m. Pabaltijo karinės apygardos karinio prokuroro pav. Mickievičiaus išvada, nepalaikanti P. Baleniūno reabilitacijos pagal išgelbėtų žydžių moterų skundą. Jame pabrėžta, kad Baleniūnas buvo nuteistas ne už žydų persekiojimą ar jų turto grobimą, o dėl to, kad dalyvavo sukilime ir kovojo prieš Raudonosios armijos karius ir komunistus (LYA, f.K-1, ap. 58, b. 27548/3, Prano Baleniūno baudžiamoji byla).

Ši istorija yra nepatogi Holokausto industrijos prekeiviams ir politiškai užangažuotiems istorikams, istorijos spekuliantams, dirbantiems ir rašantiems istoriją užsakymui labai vienpusiškai ir siauru supratimo lauku. Tačiau ši ir kitos panašios skaudžios istorijos turi būti žinomos ir pristatomos visuomenei, norint subalansuoti pilnesnį to meto įvykių vaizdą bei labai sudėtingą karo metų situaciją Lietuvoje.

(Pabaiga, pradžia š.m. balandžio 27 d. laidoje)

Pastebėto netikslumo pataisymas:

Š. m. balandžio 27 d. „Dirvos“ laidoje, pirmoje šio rašinio dalyje spausdintoje nuotraukoje – 2015 m. muziejaus atidarymo po restauracijos auditorijoje pirmoje eilėje sėdi ne F. Kukliansky, o Irena ir Markas Zingeriai.

POPULIARIAUSI JAV VALSTYBINIAI PARKAI

Yellowstone – JAV valstybinis parkas.

www.outsideonline.com

Ameriką ir pasaulį nusiautusi koronaviruso pandemija daug kam, nors laikinai, sumaišė jų gyvenimą, įskaitant ir laisvalaikio užsiėmimus. Atrodo, kad turistinėje kategorijoje šįmet milijonai turistų užplūs valstybinius parkus ir teigiamai pajvairins savo ir artimųjų gyvenimą. Pirmas valstybinis parkas Amerikoje buvo Yellowstone vardu, oficialiai patvirtintas JAV Kongreso 1872 m. 2022 metais sueis 150 metų nuo šio istorinio akto priėmimo. Vėliau buvo įsteigta JAV Valstybinių parkų tarnyba. Pirmasis šios tarnybos direktorius Sephen Marther parkus pavadino „didžiąja amerikozmo mokykla“. Žinovo ir filmų kūrėjo Ken Burns teigimu, po revoliucinio karo mes neturėjome katedrų. „Mes neturėjome tų visų gėrybių, ką turėjo Europa, bet mes turėjome uolų katedras“. Apšaukiuojama, kad nuo 1904 m. šiuos parkus aplankė apie 13.5 milijardo (taip, milijardų) žmonių. Vien tik 2015 m. susilaukta net 305 milijonai lankytojų.

Išvardinsiu dešimtį pernai metais daugiausiai lankytojų valstybinių parkų JAV. Kad išvengus vardų sumaišymo, parkų pavadinimai palikti anglų kalba. Po kiekvieno parko pavadinimo, skliausteliuose, pažymėtas sutrumpintas valstijos pavadinimas. Populiariausias parkas yra Great Smoky Mountains (NC, TN), pernai susilaukęs 12.1 mil. lankytojų.

Antroje vietoje puikuojasi Yellowstone parkas (ID, MO ir WY). 2020 m. turėta 3.8 mil. lankytojų. Parkas žymus

savo nuostabiu kraštovaizdžiu – geizeriais ir karšto vandens versmėmis. Populiarumu po jo, trečioje vietoje, buvo Zion parkas (UT). Turėjo 3.6 mil. turistų. Turistus čia traukia suakamenėjusios geltono smėlio kopos ir labai gilus tarpekliš. Po jo, su 3.3 mil. lankytojų, buvo žavusis Rocky Mountain parkas (CO). Mėgstantiems

Išvardinau tik 10 gausiausiai lankytojų JAV valstybinius parkus 2020 m. Šešiuose tikrai buvau koją įkėlęs, bet tik ne pernai. Du mačiau iš už keleto mylių nuotolio. Vieną iš jų mačiau iš lėktuvo pakeliui į Las Vegas. Likusieji du niekada netraukė ir neviliojo.

Lankytojų skaičius susijęs su parkų įdomumu ir patrauk-

Yellowstone nacionalinio parko gyventojas – rudoji meška.

aukštus kalnus, kvapą užima Grand Teton parkas (WY). Pernai parkas suviliojo 3.3 mil. lankytojų.

Daug kam įspūdingiausias valstybinis parkas JAV yra Grand Canyon (AZ). Jį aplankė 2.9 mil. smalsuolių. Tai yra spalvingas stačių šlaitų tarpekliš, kuri suformavo Colorado upė. Man vos girdėtas parkas, susilaukęs 2.8 mil. turistų, yra Cuyahoga Valley parkas (OH). Jis yra ypač populiarus rudenį, kai miškai ir šlaitai pasipuošia rudens spalvomis. 2.7 mil. lankytojų turėjo Acadia parkas (ME), prisiglaudęs prie Atlanto vandenyno. Parke yra kalnų, girių, uolėtų krantų ir aukščiausias Atlanto pakraščio kalnas, vardu Cadillac. Olympic parkas yra JAV šiaurės vakarų kampe (WA). Tai kalnuotas, miškais apaugęs parkas, prisišliejęs prie Ramiojo vandenyno krantų. Čia jį aplankė 2.5 mil. nuotykių mėgėjų. Pagaliau pasiekiamas Joshua Tree parkas (CA). Jį 2020 m. „surado“ 2.4 mil. dykumų mėgėjų ir uolų laipėtojų.

Parkų populiarumas taip pat priklauso nuo parkų prieinamumo lankytojams. Yra sudaryti įvairūs sąrašai lankytojams, atsižvelgiant į jų pomėgius. Viename šaltinyje radau, kad geriausias parkas žvaigždžių stebėjimui yra Death Valley (CA). Keliavimui pėsčiomis – Mount Ranier (WA). Rudens spalvoms – Shenandoah (VA) ir Blue Ridge Parkway (NC ir VA). Geriausias parkas šeimoms yra Haleakala (HI), Shenandoah (VA) ir Everglades (FL). Mažiausias plotu valstybinis parkas yra Hot Springs (AK), apimęs vos 5,550 akrų. O didžiausias – Wrangler-Elijas (AK), užimęs 13.2 mil. akrų. Parko plotas toks pat kaip būtų kartu sudėjus Yellowstone, Yosemite ir visą Šveicariją. Geriausi parkai kanojoms – Congaree (SC), Cape Cod National Seashore (MA) ir Acadia (ME). O kur geriausia žuvali? Mano žiniomis, čia pirmąja Great Smokey Mountains parkas (TN ir NC), Olympic (WA), ir Voyageurs (MN), Yellowsto-

ne (ID, MT ir WY) ir Glacier, (MT). Paukščių stebėjimui – Everglades (FL), Dry Turtugas (TX) ir Big Bend (TX). Akiai gražiausi parkai – Acadia (ME), Rocky Mountain (CO), Olympic (WA), Grand Teton, (WY) ir Glacier (MT).

Kuriuose parkuose geriausi paplūdimiai? Atsakymas: Channel Island (CA), Olympic (WA), Acadia (ME), Haleakala (HI) ir Redwood (CA). Kuris parkas yra giliausias? Tai Crater Lake (OR), siekiantis 1,943 pėdos gylio. Šis ežeras yra dešimtas giliausias ežeras pasaulyje. Geriausi parkai žvėrių stebėjimui? Tai Yellowstone (ID, MT ir WY), Glacier (MT), Saguaro (AZ), Great Smokey Mountains (NC ir TN) ir Everglades (FL). Geriausi namai nakvynei? Many Glacier Hotel, Glacier (MT), El Tovar, Grand Canyon (AZ), Old Faithful Inn, Yellowstone (ID, MT ir WY), Jackson Lake Lodge, Grand Teton, WY) ir Crater Lake Lodge, Crater Lake, (OR).

Įspūdingiausi kriokliai? Glacier (MT), Katmai (AK), Yosemite (CA) Olympic (WA), North Cascades (WA). Jei mėgstate urvus, geriausi yra Mammoth Cave (KY), Carlsbad Caverns (NM), Wind Cave (SD), Oregon Cave (OR) ir Jewel Cave National Mounument (SD). Parkas su didžiausiu medžiu – Sequoia (CA), kuriame auga pasaulyje didžiausias medis, pavadintas General Sherman. Neskaitant Alaskos kalnų, tame parke yra aukščiausias JAV kalnas - Mt. Whitney, siekias 14,505 pėdas aukščio.

Pagaliau, mano mėgiausiam užsiėmimui – stovyklavimui - geriausi parkai yra Glacier (MT), Bryce Canyon (UT), North Cascades (WA), Great Basin (WA) ir Dry Turtugas (FL). Dar noriu įsprausti vieną valstybinį parką, esantį mano gyvenamoje valstijoje – Michigan. Tai Isle Royal parkas, užimantis visą tokio pat pavadinimo salą Superior ežere. Kiek suprantu, tas parkas sutraukia mažiausią skaičių lankytojų iš visų JAV valstybinių parkų ir dėl to nesiskundžia. Žiemą jis būna uždarytas. Ten viešpatauti lieka tik vilkai, o nuo jų saugotis – tik briedžiai.

Jeigu nutartumėte kasmet aplankyti po keturius valstybinius parkus, truktų beveik penkiolika metų juos visus aprėpti. Šalia jų yra tūkstančiai apskričių, savivaldybių parkų ir parkelių bei privačių stovyklaviečių. Kur tik nukeliausit, nakvynėlę gausit, bet tam reikia iš anksto planuoti. Atmintinos vasaros!

Romualdas Kriaučiūnas

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA
LIETUVIŠKAS SAVAITINIS
LITVANSKAS PASTARINIS

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENI
METAMS - \$130.00

OLIMPINĖ LIETUVOS PLAUKIMO RINKTINĖ TURĖTŲ DAR PASIPILDYTI

Plaukikė Kotryna Teterėkova.

V.Dranginio nuotr.

Birželio 27-oji – paskutinė diena, kai plaukikai dar gali spėti įvykdyti kvalifikacinius normatyvus į laukiamąsias šių metų sportininkų startą – vasaros olimpinės žaidynės. Deja, pasaulinė koronaviruso pandemija apsunkino nemažos dalies plaukikų galimybes tą padaryti, skelbia plaukimo federacija.

Lietuvos plaukikams besiruošiant pasinaudoti paskutine galimybe – tarptautinėmis „Sette Colli“ plaukimo varžybomis Romoje (Italija), kurios vyks birželio 25–27 dienomis, – Lietuvos plaukimo federacija sulaukė žinios, kad tos valstybės, kurių nei vienam plaukikui vyrui arba plaukikei moteriai nepavyko įvykdyti

olimpinių „A“ (OQT) ir (ar) „B“ (OQT) normatyvų, galės į olimpines žaidynes deleguoti atitinkamai po vieną aukščiausią reitingą šalyje turintį plaukiką ar plaukikę.

Kadangi jau aišku, jog Lietuva į žaidynes tikrai siųs penkis plaukikus, iš kurių trys – **Danas Rapšys, Andrius Šidlauskas** ir **Giedrius**

Titenis – vietas Tokijuje užsitikrino įvykdyti „A“ normatyvus, prie jų bet koku atveju turės prisijungti ir bent viena plaukikė.

Pagal FINA reitingą, geriausias moterų rezultatas šalyje šiuo metu priklauso **Kotrynai Teterėkovai** (865 taškai – 200 m krūtine – 2 min. 25,98 sek.), o antrasis – **Ugnei Mažutaitytei** (824 taškai – 200 m nugara – 2 min. 11,56 sek.).

Tai svarbu dėl to, kad, pagal pakitusias atrankos taisykles, pirmajam pagal reitingą sportininkui nusprendus baigti sportinę karjerą, patyrus traumą, pažeidus antidopingo taisykles ar dėl kitų priežasčių negalint dalyvauti olimpinėse žaidynėse, jį pakeisti galėtų antrasis pagal reitingą šalies atstovas.

Kadangi nei vienai plaukikei neįvykdžius „A“ normatyvo, šaliai gali atstovauti tik

viena geriausių reitingą turinti moteris – ja turėtų tapti būtent K. Teterėkova.

Tai būtų 19-metės sportininkės debiutas vasaros olimpinėse žaidynėse. Trenerio **Michailo Romanovskio** auklėtinė yra 2018 metų jaunimo olimpinio žaidynių prizininė ir 2018 metų Europos jaunimo čempionė.

Verta paminėti ir tai, kad K. Teterėkovos reitingas (865 taškai) yra vienas iš geriausių tarp visų į žaidynes tokiu būdu (universality places) pretenduojančių patekti plaukikų moterų kandidačių. Aukštesnį reitingą turi tik dvi sportininkės – Liuksemburgo atstovė Julie Meynen (871) ir meksikietė Melissa Rodríguez (873).

Nepaisant šių naujienų, K. Teterėkova šio mėnesio pabaigoje vyks į „Sette Colli“ varžybas Romoje, ir sieks įvykdyti „A“ normatyvus abiejose plaukimo krūtine nuotoliuose (100 ir 200 m). **LRT**

LIETUVOS KREPŠININKAI PASIRUOŠIMĄ OLIMPINEI ATRANKAI PRADĖJO TRIUŠKINAMA PERGALE

Lietuvos krepšinio rinktinė pradėjo savo pasiruošimą olimpinei atrankai Kaune.

Po rytinės Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės treniruotės, komandos trenerių štabas išrinko dvyliką žaidėjų, kurie žengė ant parketo „Žalgirio“ arenoje.

Rungtynėms nebuvo registruotas komandos kapitonas Mantas Kalnietis, kuris šiuo metu dirba pagal individualų treniruočių planą, bei vėliau-

siai sezoną baigęs Gytis Mašulis.

Kitas draugiškas rungtynes Lietuvos krepšininkai žais antradienį su Rusijos ekipa. Dar vienas susitikimas laukia birželio 24 dieną su ta pačia Dominikos Respublika.

Dariaus Maskoliūno auklėtiniai birželio 18 d., penktadienį, nepaliko jokių vilčių svečiams iš Dominikos Respublikos ir juos sutriuškino 95:62 (28:20, 22:21, 23:9, 22:12).

Lietuviai neįtikėtinais metė dvitaškius – 31 taiklus metimas iš 39 (79 proc.). Antroje mačo pusėje lietuviai varžovams leido pelnyti tik 18 taškų.

Lietuva: J. Valančiūnas 17, M. Grigonis 13, L. Lekavičius 12, D. Sabonis ir E. Bendžius ir R. Miniotas po 9, M. Kuzminskas ir T. Dimša po 7, R. Jokubaitis 6, T. Sedekerskis po 4, R. Giedraitis 2, A. Butkevičius 0.

LRT

NĖ VIENO SUSITIKIMO NEPRALAIMĖJUSIOS LIETUVĖS KYLA Į AUKŠTESNĘ BILLIE JEAN KING TAURĖS GRUPĖ

Lietuvos tenisininkės įgyvendino savo tikslą „SEB arenoje“ Vilniuje besibaigiančiame Billie Jean King taurės turnyre. Lietuvos rinktinė tapo šių varžybų III grupės Europos-Afrikos zonos nugalėtoja ir iškovojo kelialapį į aukštesnę – II grupę, rašoma pranešime žiniasklaidai.

Birželio 18 d., šeštadienį vykusiame finale Lietuvos komanda, kurią treniruoja **Edita Liachovičiūtė**, laimėjo abu vienetų mačus ir užsitikrino pergalę prieš Maltos ekipą.

Pirmajame vienetų susitikime **Akvilė Paražinskaitė** per 1 val. 13 min. 6:1 6:4 nugalėjo **Francescą Curmi** (WTA-1082). Po lengvai laimėto pirmo seto, A. Paražinskaitė sėkmingai pradėjo ir antrąjį (3:1). Visgi vėliau Maltos atstovė sugebėjo pristesti savo žaidimą ir išlygino rezultatą

(3:3). Tuomet Lietuvos tenisininkė susigrąžino pranašumą ir neleido varžovei pakovoti dėl pirmojo taško.

„Žaidžiau daug geriau nei pirmajame savo mače. Tiesiog išėjau į aikštelę ir atidaviau viską, ką galėjau. Turiu nuostabią komandą ir puikų palaikymą, tai negalėjau jos nuvilti. Po taškelį ėjau link pergalės, – kalbėjo A. Paražinskaitė. – Tenisas toks sportas, kad mačo metu tenka prisitaikyti prie kitokio varžovės žaidimo. Antrajame sete man reikėjo prisitaikyti, todėl buvo kiek sunkiau, bet viskas baigėsi gerai“.

Antrajame vienetų mače pirmoji Lietuvos raketė **Justina Mikulskytė** (WTA-543) po 1 val. 13 min. trukusios kovos 6:2 6:2 įveikė **Helene Pellicano** (WTA-1047) ir Lietuvos komanda ėmė šokti pergalės šoki.

Dvejetų susitikimas tarp

Lietuvos ir Maltos rinktinė žaidžiamas nebus.

Lietuvos rinktinėi šiame turnyre taip pat atstovauja **Iveta Dapkutė, Patricija Paukštytė** ir **Klaudija Bubelytė**.

Grupėje lietuvės „sausais“ rezultatais 3-0 nugalėjo Nigerijos ir Kosovo rinktinės.

Į Billie Jean King taurės (buv. FedCup) II grupę lietuvės grįžo po ketverių metų pertraukos. Antrąjį kelialapį į aukštesnę grupę iškovojo Norvegijos komanda. Ji finale pranoko Bosnijos ir Hercegovinos ekipą.

Billie Jean King taurės turnyre Vilniuje iš viso dalyvavo 21 šalies komandos. Į Lietuvos sostinę atvyko beveik 400 sportininkų, delegacijų atstovų bei oficialių asmenų. Tenisininkės varžėsi devyniuose uždaruose kietos dangos „SEB arenas“ kortuose. **LRT**

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

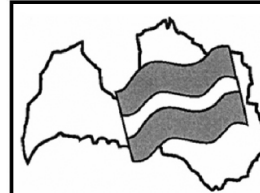
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

